

petrol-İş
AĞUSTOS 2003 SAYI 1

Kadın

MERHABA

Petrol-İş Kadın'ın 4. sayısı ile tekrar karşınızdayız. Hem dışarıda çalışan emekçi kadınların, hem de evde çalışan emekçi kadınların gündemi yine çok yüklü. Yüklü gündeme paralel olarak bizim sayfalarımız da bir hayli dolu.

Petkim'in özelleştirilmesinde ihaleyi Uzanlar aldı biliyorsunuz. Uzanlar müteahhitlikten geliyorlar. İlk vukuatları 1964 yılında Ali Sami Yen stadında yaptıkları tribünlerin çökmesiydi. Bu olayda sorumlu olmalarına rağmen çöken tribünler için yüklü bir para istediler ve bu parayı ne yapıp edip aldılar. Onlar inşaat alanında yaptıkları usülsüzlükler ve yolsuzluklarla sermaye birikimlerini gerçekleştirdiler. 70'li yıllarda, Uzanların piyasaya yerleşmelerini "Demirel'le yakınlıklarının getirdiği" ihaleler sağladı. Özal'lı yıllardaki çıkışlarını ise Ahmet Özal'la ortak gerçekleştirdikleri Magic Box ortaklığına borçlular. Sonra İnter Star, Star, İmar Bankası, Çukurova Elektrik, Kepez Elektrik, şimdi de Petkim, Petrol-İş Sendikası, Petkim'in özelleştirilmesine karşı her alanda kapsamlı bir mücadele yürütüyor. Sendikamız Petrol-İş'in bu

mücadelesine sendika üyesi kadınlar ve üye eşleri olarak bütün gücümüzle destek vermeliyiz.

Geçtiğimiz yıl Medeni Kanun'da kadınlar yararına bazı değişikliklere gidildi. Ama erkek milletvekilleri son anda yapacaklarını yaptılar. Boşanma halinde evlilik içinde edinilen malların ortak paylaşımını öngören mal rejimi yasaasının, eski evlilikler için geçerli olmamasına karar verdiler. Bu durumdan 17 milyon kadın zarar görecektir. Kadınlar bunun "ekonomik şiddet" olduğu görüşündeler, Türkiye çapında büyük bir kampanya başlattılar. Kampanya haberimizle bu meseleye büyüteç tualım dedik.

Petrol-İş üyesi ve üye eşleri kadınlarla görüşmek için bu kez Orhangazi'ye gittik. Çok öğretici ve keyifli bir sohbet oldu. Bol bol resim de çektik.

Bu sayının edebiyatçı konuğu; Karın Karakaşlı. Karın hikayeleriyle şimdiye kadar görünülmez kılınmış kadın yaşantılarını ve deneyimlerini gösteriyor bizlere. Onu yakından tanımak gerçekten çok güzeldi.

Kadınların başının deritte olduğu yasalardan biri de Türk Ceza Kanunu (TCK). TCK'da da kadınlar lehine bazı

değişikliklerin yapılması gerekiyor. Bu konuyu da sorunun takipçilerinden olan Mor Çatı gönüllü avukatı Hülya Gülbahar'la konuştuk.

17 Ağustos 1999 depreminin üzerinden 4 yıl geçti. Yoksullar hala yaralarını saramadı, hala acılar taze, hala vaatler vaat olarak kalmaya devam ediyor. Depremden sonra dayanışma amaçlı kurulan örgütlerden biri de Kadın Dayanışma Vakfı'ydı. KADAV'lı dostlarımız şimdi bir kadın sitesi kuruyorlar. Onları çabalarını da sayfalarımıza yansıtım istedik.

Tarihten Kadın Sesleri, güzellik, sağlık, yemek, sizin mutfağınızdan köşelerimiz varlığını sürdürüyor. Kültür sanat köşemiz ise sizlerden gelenlerle zenginleşiyor.

Sevgili kadınlar, bu dergi hepimizin, okuyalım, okutalım, yazalım, çizelim, zenginleştirelim... Biz birlikteyken güçlüyüz, biliyorsunuz. Gelecek sayıda buluşmak ümidiyle...

İÇİNDEKİLER

Petkim'i Uzanlar'a Vermeyelim! (3)

17 Milyon Evli Kadın Emeginin Peşinde (4)

Kadın Örgütleri: Kadın Çadırlarından Kadın Sitesine
"En Büyük Kaynak Kadınların Özgücüdür" (6)

Söyleşi: Karın Karakaşlı

"Kadın Gibi Kadın Olmaya Çalışıyorum." (8)

Türk Ceza Kanunu'nda Kimliksiz Bir Cinsiyet: KADIN
Hülya Gülbahar'la TCK Üzerine (10)

Tarihten Kadın Sesleri

Hazırlayan: Yard. Doç. Dr. Serpil Çakır (12)

Orhangazi'den Petrol-İş Üyesi ve Üye Eşleri Kadınlar:
"Daha Özgür Bir Toplumda Yaşamak İstedik." (13)

Sağlık: Sıcaklara Acil Önlem

Dr. Ahmet Ekinci (16)

Jinekoloğunuz Diyor ki

Hazırlayan: Dr. Selma Dönmez (18)

Haklarımız

Hazırlayan: Petrol-İş Sendikası Hukuk
Müşaviri Av. Serap Özdemir (19)

Mutfak (20)

Sizin Mutfağınızdan (22)

Güzellik (23)

Ruh Hali: Monotonlaşan İlişkiler İçin:
Evlilik Terapileri (24)

Derdini Söylemeyen (25)

Yeşil Köşe / Kültür-Sanat (26)

El İşi (27)

Petrol-İş Kadın Dergisi

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası adına; *Sahibi:* Genel Başkan **Mustafa Öztaşkın**
Yazı İşleri Müdürü: Genel Sekreter **Mustafa Çavdar** *Genel Yayın Müdürü:* Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri **İsmet Yiğit**
Editör: **Necla Akgökçe** *Tasarım ve Uygulama:* **Selgin Zırlılı**
İdare Yeri: Altunizade Mah. Kuşbakışı Sokağı No: 25 Altunizade 81180 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 474 98 70 Faks: (0216) 474 98 67 Baskı: Fesan Ofset Ltd. Şti.
web: www.petrolis.org.tr e-posta: petrol@turk.net
Bu dergi sendikamız Basın Yayın Servisi tarafından hazırlanmıştır. (Petrol-İş Dergisi'nin özel ekidir.)

PETKİM'İ UZANLARA VERMEYELİM!

Biliyorsunuzdur, duymuşsunuzdur, Türkiye'nin en büyük ve tek petrokimya tesisi Petkim, Uzanlara ihale edildi. Hem de üç kuruşa. Sendikamız Petrol-İş, Petkim'in özelleştirilmesine karşı ülke çapında her alanda mücadele yürütüyor. Satılan, büyükannelerimizin, büyükbabalarımızın alınterleri, bizim emeğimiz, çocuklarımızın geleceğidir. Susmayalım sevgili kadınlar, itiraz edelim...

Türkiye'nin temel petrokimya ürünleri ihtiyacının yüzde 35'ini karşılayan ve ürettiği ürünlerin bir çoğunda tekel konumunda olan Petkim'in 2002 yılı cirosu 650 milyon dolarken tesis bu ciroya bile ulaşmayan bir bedelle 605 milyon dolara gitti Uzanlara...

Petkim altı harften ibaret bir sözcük değil sevgili kadınlar... Peki nedir Petkim?

Bu noktada biz susuyor, sendikamız Petrol-İş'in Genel Başkanı *Mustafa Öztaşkın*'a kulak veriyoruz: "Günlük hayatta kullandığımız eşyaların neredeyse yüzde 70'inde Petkim ürünleri vardır. Ayakkabıdan giydiğimiz giyeceklere, diş fırçasından losyona, deodorantlardan temizlik ürünlerine kadar uzanan çok geniş bir ürün yelpazesine sahip. Petkim'den ürün alan 2000 civarında küçük firma var. Bunun yanında büyük firmalar da var. Lassa da lastik hammaddesini Petkim'den alıyor. Tekstil'deki birçok büyük firma hammaddelerini Petkim'den alıyor . Ayrıca KOBİ'ler de var. Bunlara Petkim sürekli olarak hammadde sağlıyor. Burası özel bir tekelin eline geçtiği zaman, yani fiyat kontrolü tamamen özel sektörün eline geçtiği zaman bu küçük firmaların mal tedarik etmeleri zorlaşacak ve bunlar bir bir hızla iflasa doğru gidecekler. Bu sektörde de tekelleşme yaşanacak."

Durum vahim. Bir yandan iflaslar nedeniyle, kendimiz, eşimiz ve dostlarımız işsiz kalacakken diğer yandan tekelleşme fiyat tekelini de beraberinde getireceğinden, giydiğimiz monttan, elbiselerimizi, bulaşıklarımızı yıkadığımız deterjana, çocuklarımızın ayakkabısından, bindiğimiz otobüslerin bilet

ücretine kadar her şey pahalılaşacak.

Evet. "Ben ev kadınıyım, ben tekstil sektöründe çalışan işçi kadınıyım, kocam da Lassa'da çalışıyor bana ne Petkim'den" diyemeyiz görüldüğü üzere...Bu süreçten sizin, bizim gibi emeğinle geçinen tüm kadın ve erkeklerin payına bir şeyler düşüyor.

Biz kaybediyoruz bu açık ama kazançlı çıkanlar da var bu satıştan. Uluslararası petrokimya tekelleri...

Devletin kasasına 605 milyon dolar girsin diye satılmıyor Petkim. Peki neden satılıyor? Türkiye'nin her yıl dünya ortalamasının 3 katı hızla büyüyen temel petrokimya ürünleri pazarının birilerinin kontrolü altına girmesi için...

Peki neden satılıyor Petkim?

Türkiye'nin şu anda yıllık 1 milyar doları aşan 2005 yılında 3 milyar dolara, 2010 yılında 5 milyar dolara ulaşacak olan petrokimya ürünleri ithalatının birilerinin kasasına girmesi için...

Petkim kısacası büyük gelecek vaat eden, iştah açıcı Türkiye pazarının uluslararası petrokimya tekellerine açılması için satılıyor.

Büyükbabalarımızın, büyükannelerimizin alın teri ile oluşan Türkiye'ye ait temel sanayi tesisleri yokedilip, uluslararası tekellere peş keş çekiliyor... AKP hükümeti bu oyunun gönüllü oyuncusu. Sendikamız Petrol-İş, Petkim'in özelleştirilmesine karşı mücadelesini her alanda sürdürüyor... Bu konuda Petrol-İş kadınlarına, yani bizlere çok iş düşüyor. Durmayalım, oturmayalım, susmayalım... Sürecin takipçisi olalım!

17 MİLYON EVLİ KADIN EMEĞİNİN PEŞİNDE

Medeni Kanun karı kocalar olarak bizim nasıl yaşayacağımızın çerçevesini çizer. Kadınların uzun mücadelesi sonucunda bu kanunda kadınlar lehine bazı düzeltmelere gidildi, biliyorsunuz. Ama son anda

boşanma halinde malların karı koca arasında eşit paylaşımını düzenleyen yeni mal rejimi yasası, bir yürürlük maddesi konularak işlevsiz hale getirildi. Ne diyor bu yürürlük maddesi? 1 Ocak 2002'den önce kazanılan mallar eşit olarak paylaşamaz

diyor. Yani, on sene, onbeş sene, yirmi sene evli kalıp ayrılan kadınlara mal mülk yok... Hiç olur mu? Elbette olmaz. İşte "bu iş böyle olmaz" diyen kadınlar bir imza kampanyası başlattılar. Siz de "olmaz" diyorsanız bir imza da siz atın!

İstanbul'da, Ankara'da, Mersin'de, İzmir'de daha küçük şehirlerde ve ilçelerde. Bir süredir bir grup kadın masalar açarak, pazar yerlerine gide rek imza topladılar, basın açıklamaları yaptılar, bu eylemler Türkiye çapında yürütülen bir kampanyanın parçasıydı. Kampanya'nın adı: "17 Milyon Evli Kadın Emeğinin Peşinde". Evet evli kadınlar emeklerinin peşindeler çünkü yıllarca dışarıda ve evde çalışıp didinip ürettikleri her şeye el konulabilir. Medeni Kanun'un Yürürlüğü ve Uygulaması ile ilgili 10. maddesi tam da bunu yapıyor. Kadın kuruluşları 10. madde ile 17 milyon evli kadının haklarının gasp edildiğini görüp isyan bayrağını yükselttiler.

Yıllardır kadınlar Türk Medeni Kanunu'nda kadınlar aleyhine olan maddelerin değiştirilmesi için mücadele verdiler. Bu mücadeleler sonucu elde edilen, boşanma halinde malların eşit paylaşımını düzenleyen yeni mal rejimi yasası, bir yürürlük maddesi konularak, 1 Ocak 2002 tarihinden önce edinilen mallar için uygulanamaz hale getirildi. Bu madde biz kadınların ev işleri, çocuk ve eşler başta olmak üzere aile bireylerinin bakımı için dışarıda ve evde çalışarak yarattığımız emeğin karşılığını, evliliklerin başlangıcından 1 Ocak 2002 tarihine kadar olan bölümünü yok sayıyor. Yani 1 Ocak 2002 tarihine kadar, çalıştığımız,

kazandığımız, emeğimizle ürettiğimiz her şey yine erkeklerin olacak.

Beş parasız kapıda kalmamak için

Bu kadınlara yönelik ekonomik bir şiddet uygulamasıdır. Diyelim ki ev kadınısınız diyelim ki eşinizden yıllardır dayak yiyorsunuz ve artık canınıza tak etti. Çocuklar büyük, onlar da sizi destekliyor. Ayrılacaksınız. Ama para yok pul yok. Yıllardır evde didinip çalışmışsınız, eviniz de var arabanız da ama bunların hepsi 1 Ocak 2002 tarihinden önce alındığı ve hepsi de kocanızın üzerine kayıtlı olduğu için siz hiçbir hak iddia edemiyorsunuz. Kanunları yapanlar size "çekeceksin başka çaren yok" diyorlar bir bakıma. Ya da çalışıp didinerek, mal mülk edindiniz. Fakat eşiniz 20 yıldan sonra sizden ayrılmak istiyor. Sizin evde yaptığınız işlerin bir değeri yok. Beş parasız kapıdasınız. Belli bir yaştan sonra çalışmanız da mümkün değil.

Kadınlar çoğu zaman parasızlık ve geçim derdi yüzünden dayağa, baskıya, her türlü aşağılanmaya boyun eğiyorlar.

Alacaklarımızı tahsil edeceğiz

Dünyada çalışanların önemli bir kısmını kadınlar oluşturuyor. Ama elde edilen kazancın sadece yüzde 1 ile yüzde 10 arasında değişen küçük bir kısmı kadınlara ait. Güneydoğu'da kadınların yüzde 93.5'inin Ege Bölgesinde de yüzde 74.6'sının tek kuruş geliri yok. Tapulu malların sadece yüzde 8.7'si kadınlara ait. Yüzde 91.3'ise erkekler üzerine kayıtlı. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kadınlar yoksulların en yoksulu konumundalar. En çok da eviçi emeğimiz görmezden geliniyor. Oysa eviçi emeği değerlidir, bunun maddi bir karşılığı vardır ve bu karşılık, mesleki faaliyet için harcanan emekle eşit ekonomik değere sahiptir. Yani bizler eviçinde yaptığımız börekleri, çörekleri, parlattığımız halıları evin dışında yaptığımızda bunlardan para kazanırız. Ama bizim yarattığımız bu değerler görmezden geliniyor.

Bu haksızlığa sessiz kalmayan bir grup kadın, **Kadına Yönelik Ekonomik Şiddete Hayır** Platformunda toplanarak, 1 Ocak 2002 tarihinden önce evlenen kadınların, yeni mal rejiminden evliliklerinin başlangıcından itibaren yararlanabilmeleri için bir kampanya başlattılar. "Sonuç alana kadar eylemliliğe devam" diyorlar.

Parlamento içindeki kadın milletvekillerinin de bu kampanyaya kayıtsız kalmamalarını istiyorlar. 10. maddenin değiştirilmesi için ev, sokak sokak, pazar pazar imza topladılar. Ve 19 Temmuz Cumartesi günü Türkiye'nin çeşitli illerinden topladıkları imzaların bir kısmını temsili olarak Meclise postaladılar. Kampanya bitmedi hala devam ediyor. Ekim ayında ülke çapında toplanan imzalarla hep birlikte Meclis'in kapısına dayanacaklar. Yani meclisin kapısına dayanacağız arkadaşlar ve onlardan alacağımızı tahsil edeceğiz.

İstanbul Ekonomik Şiddete Hayır Platformu'ndan Neşe Sönmez:

“HEDEF BİR MİLYON İMZA”

Kampanyaya farklı illerden 48 kadın örgütü ve bağımsız feminist kadınlar destek veriyor. İstanbul dışında Antalya, Mersin, Adana, İzmir, Van, Ankara, Çanakkale ve daha ismini bilmediğimiz pek çok ilde kampanya sürüyor. Ancak zamanlaması (yaz aylarına denk geldi), kadın hareketinin parçalanmışlığı (herkesin kendi gündeminde yoğunlaşması), kampanyaya güçlü katılımı engelleyen faktörler oldu. İmzacı kurum çok, ama işler her zamanki gibi yine belli sayıda kadının sırtında. Tüm olumsuzluklara rağmen 1 milyon imza hedeflenirken, 1.5 ayda Türkiye genelinde 30 bin imza toplandı. 19 Temmuz Cumartesi günü saat 12:00'de 1500 dilekçeyi tatanalı bir biçimde TBMM'ye gönderdik. Temmuz ve Ağustos aylarında yaz tatillerini dikkate alarak daha çok mahalle ve evlere çekilip imza toplama işini toplantılarla sürdürmeyi düşünüyoruz. Eylülde yeniden sokaklara çıkacağız. Ekimde de TBMM'ye tüm dilekçeleri elden götürüp başta kadın milletvekilleri olmak üzere görüşmeler yapmayı düşünüyoruz.

Küçükkuyu Kadın Dayanışma Grubu'ndan Nazire Özkoçak:

“Mallar erkeklere, yoksulluk kadınlara.”

Küçükkuyu, Çanakkale'nin bir ilçesi. Orada bir Kadın Dayanışma Grubu var. Bu grup, "Ekonomik Şiddete Hayır" kampanyası kapsamında topladığı dilekçelerin bir kısmını TBMM'ne yolladı. 19 Temmuz 2003 Cumartesi günü saat 12:00'de Küçükkuyu Postanesi'nde bulunan kadınlar, kampanyanın ortak basın açıklamasını okuduktan sonra topladıkları 500 dilekçeden 40'ını sembolik olarak TBMM'ye gönderdiler. Postane görevlileri ve postanede bulunan Küçükkuyulular eylemi desteklediler.

Grup tan Nazire Özkoçak bakın neler anlattı:

“Ülkemizde taşınmaz mülkiyetin yüzde 8,7'si kadınların, yüzde 91,3'ü erkeklerin bu kadına yönelik ekonomik şiddettir. Bizler görünmez değiliz. Ev işleri, çocuk eş ve diğer aile bireylerinin bakımı için evde dışarıda çalışarak yarattığımız ekonomik değer yok sayılıyor. Yasalar sadece erkekleri değil, kadınları da korumalıdır. Boşanmada mallar, birikmiş paralar erkeklerin; yoksulluk ise çocuklarla birlikte kadınların olmamalıdır. Yürürlük Kanunu'nun 10. maddesi acilen değiştirilmelidir.”

ne zaman

Petrol-İş Sendikası ne zaman kuruldu?

Petrol-İş, 1947'de çıkarılan Sendikalar Yasası'ndan hemen sonra, "İstanbul Akaryakıt İşçileri Sendikası" adı ile 6 Eylül 1950'de İstanbul Valiliği'ne, İstanbul'un Beykoz ilçesinden 23 petrol işçisinin kurucu üye olarak başvurusu ile kuruldu. Aralarında seçim yapararak; Başkanlığa Fethi Bayer'i, Başkan Vekilliğine A. Rıza Sarıkaya'yı, Sekreterliğe Muzaffer Güner'i, Saymanlığa Muzaffer Çeker'i ve Veznedarlığa da Ziya Tümerkan'ı getirdiler.

Sendika, 14 Ocak 1951'de 1. Olağan Kongresini topladı. İstanbul Akaryakıt İşçileri Sendikası (Petrol-İş) o tarihte Shell/Beykoz, BP/Kartal, Mobil/Sarayburnu, Petrol Ofisi/Çubuklu işyerlerinden 351 üyeye sahipti. İstanbul Akaryakıt İşçileri Sendikası 28 Aralık 1952'de yaptığı 3. Olağan Genel Kurulunda Taşıt İşçileri Federasyonu'na üyelik kararı aldı ve Taşıt İşçileri Federasyonu'nun 7 Mart 1953'te yaptığı Olağanüstü Kongresi'nde ise İstanbul Akaryakıt İşçileri Sendikası Başkanı Ziya Hepbir federasyon başkanlığına seçildi. İstanbul Akaryakıt İşçileri Sendikası 7 Mart 1954'te toplanan 5. Olağan Genel Kurulunda yaptığı tüzük değişikliği ile şimdiki bilinen kısa adıyla "Petrol-İş" adını alarak ulusal düzeyde işkolu örgütü olmayı kararlaştırdı.

Kadın çadırlarından kadın sitesine

EN BÜYÜK KAYNAK KADINLARIN ÖZGÜCÜDÜR

17 Ağustos depreminin üzerinden 4 yıl geçti. Kâr için, daha fazla kâr için insan yaşamının ne denli hiçe sayıldığını, vahşi kapitalizmin vahşi yüzünün ne anlama geldiğini gördük. O dönemde sivil toplum kuruluşları, devletin görevlerini yüklediler bir bakıma. Deprem sırasında bazı kadınlar tarafından kadınlara yardım amacıyla kurulan kadın çadırları, önce üretim atölyelerine dönüştü. Daha sonra bu süreçten Kadınlarla Dayanışma Vakfı doğdu. Vakıf şimdi daha büyük işler peşinde.

KADAV'ın kuruluşu, çalışmaları ve şu anda varmış olduğu nokta bile kadınların, bir araya geldiklerinde neler yapabileceklerini açıkça gösteriyor bize. KADAV'ı tanıtmak, oradaki kadınları tanımak için geçtiğimiz günlerde kapılarını çaldık. Sorduk, anlattılar. Hikayelerini, önerilerine çıkan engelleri, başarılarını, hayal kırıklıklarını ve özlemlerini konuştuk.

KADAV ne zaman ve nasıl kuruldu?

Zelal Ayman: KADAV 1999 Marmara depremi sonrası depremden etkilenen kadınlara destek olmak amacıyla bir araya gelmiş kadınlar tarafından kuruldu.

Deprem sonrasında acilen bir şeyler yapalım diye üç dört kadın bir araya geldiler. Deprem bölgesine gittik ve başladık süreç. Kadınların mekanla ilişkisini, depremin kadınları özellikle mekan bağlamında çok farklı etkilediğini bildiğimiz için ilk olarak çadırları kurmayı düşündük. Başlangıçta çok zorlandık, bölgeyi tanımiyorduk, depremi tanımiyorduk, korkuyor ve çekiniyorduk. İlk anda üç yerde kadın çadırları kurduk. Bu çadırlar sekiz-dokuz ay devam etti.

Kadın çadırlarında neler yapılıyordu?

Zelal Ayman: Aslında biz bir mekan oluşturmayı düşünmüştük, kadınların bir araya gelebilecekleri bir mekan. 10'ar metrekarelik korkunç çadırlarda kalıyorlar, yani neredeyse dışarıda yaşıyorlardı. Bizim kurduğumuz çadırlara çocuklarıyla birlikte gelip pasta, kek, börek gibi yiyecekler yapıp, birbiriyle sohbet ediyorlardı. Hayatı biraz orada geçiriyorlardı. Bu arada gönüllü uzman arkadaşları oraya davet ediyorduk. Çeşitli konularda sorun ve kaygılarını dile getiriyorlardı. Uzman arkadaşlar da onlara destek oluyordu.

Daha sonra neler yaptınız?

Zelal Ayman: Daha sonra bu süreçlere paralel olarak fikirler oluştu. Bu fikirlerden biri kadınların ekonomik gelir elde edebilecekleri bir projeydi. Bunun sonucunda üretim atölyeleri oluştu. Gölcüğe bağlı prefabrik kentinde kurulan atölyeler hala devam ediyor. Şu anda kooperatif biçimine dönüştü. 36 ortaklı bir kooperatif. İsmi: *Fiskos Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifi*.

Somut çalışmalar yapıp somut adımlar atıyoruz. Çadırlar, atölyeler bunun göstergeleri. Şimdi hızımızı almadık çok büyük kalıcı bir bina yapıyoruz. Bunu deprem de yıkamayacak. Hep birlikte tanımlayabileceğimiz bir şey bu, bir bina. Oradaki hayatı temelden etkileyecek ve değiştirmeye yönelik bir yapı olduğu için, bu çalışmalar sonu olmayan bir süreçtir. Kadınların hayatında yeni süreçler yaratabilecek başka bir süreç.

Finansal kaynak sorunu?

Ayşe Yetmen: İki fon örgütü tarafından destekleniyoruz ve pek çok ticari şirketle de bağlantılarımız

var. Ama şirketlerden maddi katkı almıyoruz. Bu bağlantılar danışmanlık düzeyinde. 1600 m²'lik kullanım alanı olan bir yer yapıyor. Şimdiki mimarımız aynı zamanda KADAV gönüllüsü Mücella Yapıcı, her şeyin en iyisini yapmaya çalışıyor. Gerçek rakamlar fonu çoktan aştı. Pek çok yerle konuşuyoruz ama henüz kamu yararına vakıf olamadığımız için bize yeterince bağışta bulunamıyorlar. Fakat, indirim yapıyorlar. 40 milyarlık bir döşeme kaplamayı, bize 7.5 milyara veriyorlar mesela. Ama yine de ciddi parasal desteğe ihtiyacımız var.

Zelal Ayman: Kaynak meselesine biraz daha açıklık kazanırdım. Biz İstanbullu bir kadın örgütüyüz, "taşına suyla değirmen dönmez" diye bir laf vardır. Bu siteyi Kocaelili kadınlar sahiplenecek, bence en büyük kaynak o. Bizim politik olarak inandığımız doğru da bu. En büyük kaynak en büyük imkan, kadınların kendi özgücüdür, diye düşünüyoruz.

Süreç nasıl gelişti, yeri nasıl buldunuz ?

Şükran Şakir: 1999 Marmara depreminden sonra bölgedeki kadın çadırlarından ve atölyelerinden elde

Melek Gündoğan

KADIN ÇADIRINDAN BİR GÖRÜNTÜ

ettiğimiz deneyimi *Yeni Adım Sitesi'*ne taşıdık.

O deneyi yaşamasaydık Yeni Adım Sitesi belki de olmazdı. Üretim atölyelerinin kooperatife dönüşmesi, bölgede travmaya uğramış kadınların evlerinden çıkarak, kendilerine ekonomik bir gelir sağlamalarını doğurdu. Bu, kadınların hayatlarında bir dönüşüm yarattı. Örneğin o kooperatiflerde çalışan kadınlar eşlerine yemek ısmarlamaya başladılar. Yeni Adım Sitesi'nin bulunduğu bölgede insanlar, depremi Gölcük'e göre daha az yaşamışlar. Fakat burası, alınan göçle, ülkede yaşanan ekonomik krizle doğrudan bağlantılı olarak çok yoksul bir bölge. Sitenin bu kadar yoksul bir bölgede yapılıyor olması da bize bir mesruiyet kazandırdı.

Nasıl yani?

Burada geçtiğimiz günlerde yitirdiğimiz KADAV gönüllüsü ve site projesinin mimarı Memik Yapıcıyı anmak istiyorum. Memik Yapıcı, bölgenin olanakları üzerinden düşünüyor, orada istihdam yaratmayı da hedefliyordu. Bölge halkının buradan gelir elde edip burada beceri kazanmasını istiyordu. Hatta kadınların da inşaatla çalışması biçiminde bir projesi vardı. Onun bu düşüncesinden hareketle sitede şimdi tamamen yerel olanaklar kullanılıyor. İşçiler Köseköy'ün işçileri... Alışveriş edilen bakkal, kasap Köseköylü, pek çok insan buradan hayatını kazanıyor, o anlamda bir mesruiyet elde ettik. Yerelde istihdam sağlamamız bizim orada kök salmamızı ve kadınlar arasında da mesruiyetimizi sağlamlaştırdı.

Melek Hanım, siz İstanbullu değilsiniz, bölgeden biriniz. Sizin yapı içinde yer almanız nasıl oldu?

Melek Gündoğan: Evet, ben İzmitliyim. Depremde şöyle bir şey oldu. Kadınlar daha önceleri 150 m²'lik saraylarda yaşarken, birden kendilerini 10 m²'lik çadırlarda buldular. Biz o zaman kendi aramızda şöyle konuşuyorduk: "Elimizi atıyoruz musluk, elimizi atıyoruz ocak, ne kadar lüks yaşıyormuşuz." Evin var, özel bir yaşamın var. Fakat çadıra geldiklerinde onlar dünyalarının köktüklerini gördüler. En güvenli alanları yok olmuştu. "İstanbul'dan kadınlar gelmiş, çadır kurmuşlar,

Zelal Ayman

çalışmalar yapıyorlarmış" diye duyduk. Gördüm, hoşuma gitti. Bir süre dışarıdan gözlemledikten sonra KADAV'la tanıştık. Çadırlar diğer kadınlara da çok cazip geldi. Eline dantelini, örgüsünü alıp oraya gelen kadınlar vardı. Çünkü, erkekler kahveye, işyeri olanlar işyerine gidebiliyor, deprem bunalmını biraz da olsa üzerlerinden atabiliyorlardı. Bu nedenle çadırlar kadınlar için çok önemliydi. Yerelden gelişen her çaba, çadır da olsa desteklenmeliydi. Biz de öyle yaptık. Bu çalışmalarını destekledik. İstanbul'dan gelen arkadaşlar çok

fedakarca çalıştılar. Ancak oradan birilerinin onların yolunu aydınlatması gerekiyordu.

Kadın sitesinde ne tür kurslar verilecek?

Ayşe Yetmen: Her türlü kurs var. Büro yönetimi, kuaförlük, İngilizce, muhasebe, sekreterlik, boya, badana, sıhhi tesisatçılık, elektrik tesisatçılığı, alçıpan, kuaförlük. Çeşitli odalar ve meslek kuruluşları ile de görüştük. Ara eleman açığı varmış. Onlara yönelmeyi, onların da kurslarını vermeyi düşünüyoruz. Manikür pedikür yapmak, eczanede kasanın başında durmak gibi...

İstihdamı nasıl sağlayacaksınız? Örneğin badana istihdam sağlar mı olsa olsa kendi evinin boya badanasını yapar kadınlar. Kimse dışarıda kadınlara boya yaptırmaz ya da yaptırır mı?

Zelal Ayman: Bu kursları koymamızın üç amacı var. Toplumsal işbölümü açısından baktığımızda, bu tip işler erkeklere biçilen işler. Bizim aslında çok ciddi bir iddiamız var. Diyoruz ki bu işleri kadınlar da yapabilir. Diğer bir iddia da kadınlar bu alanda istihdam da edilebilir. Üçüncü iddiamız da kadınlar bu alanda iş kurabilir. Buranın yürümesi için iddialarımızın sonuçlarını çok iyi analiz etmemiz lazım. Bunu tabii ki tek başımıza başaramayız. Karşımızda cinsiyetçi bir piyasa ile bu işbölümünü besleyen bir sistem var... Her şey kadınların aleyhine. Biz konuşmalarımızda İzmit'te, Kocaeli'ndeki köşeleri tutan güç merkezlerine çağrılarda bulunuyoruz. Eğer siz kadın haklarını önemsiyorsanız -ki birçoğu önemsemediğini söylüyor- Yeni Adım Sitesi'ndeki eğitim atölyelerinden ve kurslarından geçen kadınlara kendi alanlarınızda istihdam sağlayarak destek olun! Kocaeli Sanayi Odası, AB sürecini desteklediği için kadın erkek eşitliğine önem verdiklerini söylüyor. İşte onlara bunu ispatlamaları için fırsat. Bu sağlandığında belli bir toplumsal yapı gerçekten parçalanabilecek.

Ayşe Yetmen

Kadınlar ne diyor bu işlere?

Zelal Ayman: Bizi en çok zorlayacak şey kadınların sürece girmesi. Kadınların bu alanlarda kendilerini varetmeleri için mücadele etmeleri gerekiyor. Psikolojik olarak, "biz de bunu yapabiliriz"i hissetmeleri lazım. Kendi işlerini kurabilirler. En kötü ihtimalle bu beceriye elde ettikten sonra kadınlar kendilerine ve komşularına yardımcı olurlar. Küçük küçük başlamayı düşünüyoruz. Elektrik su tesisatçılığı kursuna 5'er kadınla başlayacağız örneğin. Denemek istiyoruz, bu denemede de ısrar etmek istiyoruz.

Petrol-İş'li kadınlara söyleyeceğiniz bir şey var mı?

Şükran Şakir: Çalıştığımız bölgede Petrol-İş sendikasının bağlantıları ve örgütlenmeleri var. Ülke çapında yaygınlaşan özelleştirme furcasından kadınlar da paylarını alacaklar. O nedenle site projemiz burada yaşayan kadınlar için çok anlamlı. Petrol-İş üye eşlerini, Petrol-İş'li kadınları ve sendikayı sitemize davet ediyoruz.

Şükran Şakir

Karin Karakaşlı:

KADIN GİBİ KADIN OLMAYA ÇALIŞIYORUM...

Karin Karakaşlı, genç kadın hikayecilerimizden. Hikayelerinde kadınların gizli kalmış deneyimlerine ve tarihlerine ışık tutuyor. Ünlü heykeltıraş Camille Claudel, Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun "karadutum, çatalkaram, çingenem" mısraları ile bahsettiği Mari Gerekmezyan, ülkesinde psikoloji okumuş ama ekmek parası peşinde İstanbul'a savrulmuş revü yıldızlığı yapan Rus kadın, zorunlu göç nedeniyle çocuğunu, yaşam sevincini kaybeden Kosovalı genç kadın, ölünceye kadar gerçek ismini kullanamayan Ermeni büyükanne Karin'in kalemiyle tekrar hayat bulanlardan. Karin Karakaşlı'yla, İstanbul'un en sıcak gününde, yazı işleri müdürü olduğu Agos dergisinde görüştük. Kadın kadına, hoş, içtenlikli bir söyleşi oldu. Biz onunla tanıştığımızı çok sevindik. Umarım duygularımız paylaşılır.

Sizi öykülerinizle tanıyoruz, öykü yazmaya nasıl başladınız, niçin öykü yazıyorsunuz?

Yazı, öykü olarak ortaya çıkmadan önce de hayatımda vardı. Ben iki dilli bir evde büyüdüm. Ermenice ve Türkçe... Ermeniceyi anneannemden, Türkçeyi de arkadaşlardan ve televizyondan öğrendim. Dolayısıyla küçüklükten beri dile bir hevesim, bir yatkınlığım vardı. Matematikte fecaattim mesela. Tek çocuktum, hayal dünyam genişti. 70'lerde tüketim toplumu manyaklığı henüz bu kadar gelişkin değildi. Kitapların sevildiği,

Karin Karakaşlı kimdir?

1972 yılında İstanbul'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Mütercim Tercümanlık Bölümü'nden mezun oldu. Anıta Brookner'in Özel Bir Bakış ve Peter Esterhazy'nin Hrabal'in Kitabı, romanlarını Türkçeye kazandırdı. 1998 yılında öykü dalında Varlık dergisinin Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülü'nü kazandı. İlk öykü kitabı, Başka Dillerin Şarkısı 1999'da Varlık Yayınları'ndan çıktı. Öykülerini topladığı ikinci kitabı Can Kırklar ise Doğan Kitap'tan 2002 yılında çıktı. 1997'de yayınlanan Ay Denizle Buluşunca isimli bir de çocuk kitabı var.

insanların birbirine kitaplar hediye ettiği dönemlerdi. O yüzden kitapları çok sevdim. Dünyamı onlar üstüne kurdum ve yazdım.

Öykü kahramanlarınız bazen de anlatıcının kendisi hep kadın, bu bir tercih mi, sizce kadınlar kadınları daha iyi mi anlatıyor ya da anlıyor?

Türkiye'de kadınlar, kendilerini erkeklerin daha iyi anlattıklarına hükmetmiş olmalı. Çünkü erkek yazarlar daha çok satıyor. "Kadını anlatan erkek yazar", diye bir kategori var. Oturup bu öykü kitabını şu kadar kadın üzerine kurayım, diye düşünmedim. Ama son kitabım ağırlıklı olarak kadın oldu. Çünkü savaş, yıkım, sürgün, göç gibi yaşamın bazı dönüşüm noktalarını ele aldım. O noktalarda yaşamı tekrar doğurması açısından, kadın üzerinden anlatacağım çok daha fazla konu vardı. Bu konuların kadın diliyle çok da fazla anlatıldığını düşünmüyorum. Oraya yöneldim. Çok doğal bir şekilde kendi akışında öyle gitti zaten. Kendi kendini tercih etmiş gibi oldu...

Camille Claudel ve Mari son kitaptaki kahramanlarınızdan. Bunların ikisi de ünlü erkeklerin gölgesindeki kadınlar ve acı çekiyorlar. Paylaştıkları belli bir kadınlık durumu mu sizi onların hikayesine yöneltti?

Camille Claudel'i okuduğumda Mari Gerekmezyan'dan haberim yoktu. C.

Claudel romanından bir okur olarak etkilenmiştim. Orada ailesi tarafından kovulduğu, Rodin'den de haber alamadığı ve atölyesinde tek başına kaldığı bir bölüm vardı. Bu bölüm romanda tek paragrafta geçilmişti. Bu, 7-8 günlük bir süreçti. Romanı okurken not düşmüşüm "bu dönemin hikayesi yazılmamış" diye, öyle kalmış. Mari Gerekmezyan'ın hikayesini öğrendiğimde, bu bana Camille'nin kitabını çağırıyordu. O notu da görünce, "madem böyle bir şey hissettin, sen demek yazmak istiyorsun" dedim. İkisinin de sanatçı kimlikleri ve yaratma sancıları çok daha geri planda tutulmuştu. Bu durum bana, gündeme getirilen aşk hikayelerinden daha trajik geldi. Çok çok yetenekli iki kadının, verebilecekleri çok şey varken, üretim kaynakları elinden alınmıştı.

Ünlü erkekler var ve onların hikayesini ayrıntılı olarak biliyoruz ama bu kadınları çok sonra farkediyoruz...

Erkeklerin hikayeleri anlatılırken, onlar, kadınlar, dipnotlarda bulunuyordu. Camille'in ve Mari'nin hikayesini sonuçta kadınlar ortaya çıkardı. Mari, Bedri Rahmi'nin resim sanatında ve şiirlerinde bir dönüm noktası olmasına rağmen, dip notlarda ve "karadutum, çatalkaram,

çingenem" diye mısralarda geçiştirilmiş bir kadındı. Ama oralara sığmayan, oralardan taşan yönleri vardı. Bir vicdan borcu gibi samimi bir biçimde kendini yazdırdı bu hikayeler. Onlar benim yüreğime bir ağırlık oluşturdu ve yazdım. Yoksa "hadi oturup bir öykü daha yazayım" anlayışından etkili bir şeyler çıkabileceğini düşünüyorum ben.

zorundasınız. Ayrıca başka kimliğiniz varsa -benim için örneğin Ermeni kimliğim var- bu ek kimlik ile ne kadar ilgiliysem, onun için ne kadar emek verirsem ve bu kimliği ne kadar paylaşabileceğim bir zenginlik olarak görüyorsam, bu kimlik de o haliyle vardır. Bütün bunlar bir çaba gerektiriyor.

Zorunlu göçe oldukça yer vermişsiniz kitabınızda. Göç olgusu kadınları niçin daha fazla etkiliyor?

Kadının ağzından çıkması kendini tercih ettirmiş bir şeydi. Çünkü eğer yerleşik hayata geçilmişse, bir yuva ortaya çıkmışsa onun temelinde mutlaka kadın vardır. Hayatı doğuran, bir şeyi yeniden yeniden başlatan, bir yeri filizlendiren kadındır. Benim için kadın cinsiyeti, hayatla simgesel bir biçimde örtüşür. Kadının sürüldüğü, yollara düşürüldüğü, çocukların açlıktan öldüğü ve mezarları bile bilinmediği bir dünyada anlatılacak çok şey vardır. Erkek cepheye savaşıyor ama kadının hayatında daha acımasız bir savaş oluyor. Bu hikayeyi kadın üzerinden göstermek, sadece çarpıcı olduğu için değil, en yalın hali bu olduğu için, bana anlamlı geldi. Bugün hala böyle.

Hikayelerinizde derin bir hüzün göze çarpıyor, bu yoksul olmakla, kadın olmakla mı ilgili ?

Hikayelerde bana bir şeyin batmış olmasından, bir merakımın olmasından kaynaklanan bir gerçeklik var. Kurgu da var tabii. Bütün bunların dışında insanın anlatacağı bir şey olmasına da bağlı hikaye yazmak. İnsanın dönüm noktalarına geldiği, hayatın sürüttüğü noktalara geldiği yerler önemli. Öykü öyle bir form ki insana o fotoğrafı çekme imkanı veriyor. Ben kendimizle yüzleştirdiğimiz zamanları çok cesur, çıplak kaldığımız zamanlar olarak algılıyorum. Anlattıklarım mutlu, hafif, ferah zamanlara denk gelmez. Orada çok da gizli bir umut vardır. Mutsuzluğun içinden kendinle dürüst olabilmeyi çıkarabildiğin zaman, dipten de o umut gelir. Ben o umudu hep devam ettirmek isterim. Bütün o kadınlar yine kalkacaktır, yine bir biçimde mücadelelerine devam edecekler ve tekrar tekrar hayatı doğuracaklardır.

Hayatı kadın olarak yaşamakla ilgili bir şey mi bu?

Tabii kadın olmakla ilgili, çünkü bütün bu kimlikler kolay kazanılmıyor. Ben kimliklerimizin bedavadan üzerimize geldiğini düşünmüyorum. Kadın kimliği ile bu ülkede yaşamak pek öyle rahat değil. Her şeyinizi el yordamıyla bulmak zorundasınız. Sizi çok yücelten bir ortam yok, sizi koruyan yasal çerçeveler yok. Siz kendinizi var etmek zorundasınız. Ondan önce de tabii insan kimliğinizle var etmek

Çok samimi bir anlatım biçiminiz var...

Benim kitaplarla kendi ismim üzerinden dünyaya kanıtlayacak bir şeyim yok. Ben sadece yazmam gerektiğini düşündüğüm için ve bunları daha önce okumadığım için, bunları okumak sanki beni onaylayacak diye düşündüğüm için yazıyorum. Söylemeden duramayacağınız bir şeyler olması ve bunun sizde rahatsızlık yaratması önemli, yoksa egoyu onunla oluşturmak değil.

Oysa erkek yazarlarda çok gözlemediğim bir durum bu. Yazmasalardı ne olurlardı başımıza diye düşündüğüm yazarlar var...

Evet bence de öyle. Ben kendi adıma bir kılıf olarak da görmüyorum yazarlığı, sadece başka türlü yapamıyorum.. Yazamadığım bir hale geldiğimde, sadece her şey gazeteden ibaret kaldığında, siyasete boğulduğumda huzursuzlanıyorum. Kendi dilimi, kendimi kaybediyormuş gibi oluyorum.

Nasıl yazıyorsunuz?

Genelde gazetede yazıyorum. El yazısıyla notlar alıyorum. Çünkü ben eskiden öyle yazıyordum. Sonra da aldığım notları bilgisayara geçiriyordum. Ondan öncesinde günlüklerle hayattan damıttıklarımı yazıyorum. Bir imge olarak oluştuğu başka bir yere naklediyordum. Kafamda belirginleştiği anda, başlıyorum yazmaya. Yani epeyce bir zaman biriktirmekle geçiyor. İleri geri, tashiherle çok fazla oyalanıyorsam, o benim için üstüne gidilecek bir hikaye değildir. Kendi zamanı gelmişse akmalıdır, akılmıyorsa zaten bekletiyordum. Bir insanın benden okuduğu bir şeyle hayatı o gün, farklı bir biçimde gidiyorsa bu beni çok mutlu eder. Bir de tabii daha çok okusalar, daha mutlu olacağım. Yazmak benim için hobi değil, motive olmam için ihtiyaç duyulduğumu hissetmem lazım. Yoksa kendi kendime ne diye debeleneyim.

Yazım dünyanızla ilgili tanımlar birkaç erkek yazarın da " yazmadan olamazdı" biçiminde kendilerini

tanımlamalarına benziyor. Fakat onlar bunu bir benliğe tahvil ediyorlar. Ben yazdıklarımın tanrısıyım, tutumu var. Siz farklı düşünüyorsunuz sanıyorum?

Üreten insanın egodan kaçınması gerektiğine inanıyorum. Ego, çok büyük bir tuzak. Siz kendinizle bu kadar uğraşırken, kendiniz üzerinde bu kadar yoğunlaşmışken, başkalarına dair bir ayrıntı yakalayabilmeniz imkanı ortadan kalkar. Bu çok tehlikeli ve acı bir şey. Ben tam tersine yazdıkça, okudukça, kendimi bir anlamda yetersiz de hissederim. Bunları yazan insanlar var, 'sen nesin, toz zerresisin', derim kendime ama bu güzel bir histir. Yıkıcı bir şey değildir.

Görünmez kılınmış yaşantılar ve görünmez kılınmış kişilerden söz ettiniz... Bunların görünür kılınmasıyla nereye varılacağını düşünüyorsunuz?

Onların sesinin duyulmasıyla, ben kendi hayatımın çok zenginleştiğini düşünüyorum. İşin bencil yanı bu. Onun dışında anlattığınız şeyin bir yararı olduğunu, bir şeye yaradığını ve ayrı bir yere oturduğunu hissediyorsunuz. Bütün bunlarla arzu ettiğiniz bir biçimde kabul de görürseniz, dünyanın farklılaşabileceğine inanırsınız. Benim için yazının hayata etki eden yanı çok önemli.

Okuduğunuz şey sizi sarssın, tedirgin etsin, bir şeyleri hatırlatsın isterim. Geçmişte kalan birini hatırlayın, bu hatırlama benim öyküm yüzünden olsun. O an bir karar verin, sizin yaşamınız değişsin. Bu tür anların bir parçası olmak benim için mutluluk verici.

Kadınların hak arama mücadelesi konusunda ne düşünüyorsunuz?

Cinsimi çok önemsiyorum. Oradan anlatılacak çok şey olduğuna inanıyorum. Çok değer veriyorum, çok eleştiriyorum üstüne kafa yoruyorum. İyi bir kadın, kadın gibi kadın olmaya çalışıyorum.

En çok sevdiğiniz yazarlar kimler?

Şairlerden çok etkilendim. Türkçe'de Cemal Süreya, Nazım Hikmet, Behçet Necatigil, Gülten Akın... Öyküde eski öyküleriyle Pınar Kür, Füzünan, Tomris Uyar... Yabancıardan Wolfgang Bauchert, Ingeborg Bachmann'dan çok etkilendim. Klasikler zaten Allahın emri. Vicdanınızı onlar şekillendiriyor. Bunlarla Küçük Prens ve Andersen masalları yanış bende. Onlar çocuklara yazılmış hikayeler değildir. İçinizdeki saf olan şeyi uyandırıyor, zalim kısımları da olan hikayelerdir. Samimi ve içtenlikli, hiçbir zaman eskimeyecek kitaplar.

KADIN

Yürürlükteki Türk Ceza Kanunu (TCK), cinsel suçların, namus cinayetlerinin, zorla evlendirmelerin, bekaret kontrollerinin temel mağdurları olan kadınlara karşı son derece acımasız, cinsiyetçi maddeler içeriyor. 9 Kadın örgütünden oluşan TCK Çalışma Grubu, mevcut ceza kanununu kadın bakış açısıyla gözden geçirip bir taslak oluşturdu. TCK Çalışma Grubu Üyesi ve Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı gönüllü avukatlarından **Hülya Gülbahar**'la yeni TCK tasarısı hakkında konuştuk.

Türk Ceza Kanunu (TCK), kadınlar açısından nasıl bir kanundur?

Elbetteki cinsiyetçi! "*Kadınların bedenlerinin ve hayatlarının sahibi erkeklerdir ve erkekler lehine kurgulanmış bütün bir toplumdur*" diyen bir kanun.

Artık bir gerçeği sadece kadınların ve hatta bir kısım kadınların değil herkesin görmesi gerekiyor: Bugün Türkiye'de ve tüm dünyada erkek egemenliği altında yaşıyoruz. Her yerde cinsiyetçi, cinsiyet ayrımcılığına dayalı sistemler hüküm sürüyor. Bu ne demek? Erkeklerin yönettiği bir dünyada, yaşıyor olmak demek. Yani, en tepede, erkeklerin arasından bir grup erkek (özellikle ekonomik gücü elinde tutan erkekler) var. Bunlar, tüm üretim araçlarının ve servetin sahibi olarak toplumu yönetiyorlar. Yasaları da onlar çıkartıyor ve doğal olarak konu kadınlarla ilgili yasalar ya da uygulanacak kurallar olduğunda kadınları da kendi mülkleri olarak tutacak düzenlemeler yapıyorlar. Aynen işçilerle ilgili yasalarda olduğu gibi...

Ama bu sistemin çalışanlarla ilgili yasalarıyla kadınlarla ilgili yasaları arasında mühim bir fark var. Kadın-erkek tüm çalışanları tamamen işverenlerin, yani KENDİLERİNİN kontrolünde tutmaya çalışıyorlar. Kadınları ise işçi, köylü, memur, işsiz ve diğer tüm ERKEKLERİN kontrolüne veriyorlar. Böylece işyerinde ezilen, sömürülen, patronu/müdürü/ustabaşısı tarafından aşağılanan erkeğin evinde, bütün bunların acısını çıkartacağı, emrine amade bir kadın oluyor. Orada "deşarj" oluyor, orada kendini etkili ve yetkili hissediyor, dışarıda hükmedilen biri olarak orada birine hükmediyor.

Kısacası kadınlar, bu cinsiyetçi sistem tarafından, gayet bilinçli bir biçimde "*ezilenlerin de ezdiği*", "*yoksulların da yoksulu*" olarak tutuluyor ki, sistem hiç değişmeden aynen devam edip gitsin...

Az önce "yasaları yapanlar aslında erkek işverenler" demıştiniz. Yeni TCK tasarısında bununla ilgili bir örnek var mı?

Bakın size bir tek örnek vereyim. Artık dünyanın çok da gerisine düşmemek için getirmek zorunda oldukları *ayrımcılık yasağı* ile ilgili bir madde var yeni tasarıda. Kadın erkek tüm çalışanları ilgilendiren bu madde ile "*kişiler arasında köken, cinsiyet, aile durumu, örf ve adet, siyasal düşünce, felsefi inanç, sendika, bir etnik gruba mensupluk, ırk, din, mezhep nedeni ile*" ayırım yapılması yasaklanıyor. Örneğin "*kişinin işe alınmasını yukarıda sayılan hallerden birine bağlamak... kişinin olağan bir ekonomik etkinlikte bulunmasını engellemek*" yasaklanıyor.

Ama maddenin gerekçesinde aynen "*sözgelimi iş sahiplerinin beğenmedikleri veya gönüllerine uymayan kişileri işe almamaları cezalandırılmakta değildir.*" diyerek nasıl bir işveren

diktatörlüğü altında yaşadığımızı bize bir kez daha hatırlatıyorlar. 21. Yüzyılın ceza kanununda, işverenlerin "beğenmedikleri", "gönüllerine uymayan" işçi tanımları getiriliyor. "*Bunlara istediğini yapabilirsiniz, alın/atın/satın ne yaparsanız yapın; biz buraya bir şeyler yazıyoruz ama önemli değil, sakın yanlış anlamayın, işverenler yine alabildiğine özgürler*" diye yazıp kendilerini garantiye almaktan da çekinmiyorlar.

Aynen kadınlarla ilgili hükümlerde olduğu gibi, çalışanları da "beğenilen/beğenilmeyen" ve benzeri ayrımlarla bölüyorlar. Bununla kadınları "bakire olan/olmayan", "evli olan/olmayan", "ev kadını/sokak kadını" gibi ayrımlarla bölmek arasında çok bir fark yok bence. Bölerək birbirine rakip kılıp, birbirine düşürüyor; böylece onları daha kolaylıkla denetliyorlar.

Kadınlar alternatif bir TCK taslağı hazırladılar ve bu kamuoyunda çok tartışıldı. Bu çalışmayı kimler yaptı ve bu taslakta özellikle vurguladığınız noktalar neler?

Bizim çalışmamız aslında tüm kadın hareketinin bugüne kadar oluşturduğu deneyimlerden kaynaklanıyor. Alternatif çalışmayı hazırlayan komisyonda Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler, İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi, İzmir Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi, İzmir Barosu Kadın Komisyonu, Diyarbakır Barosu Kadın Komisyonu, Cumhuriyet Kadınları Derneği, İstanbul Valiliği İnsan Hakları Masası ve İstanbul Valiliği Kadının Statüsü Birimi vardı.

Bizim TCK konusundaki temel eleştirimiz, kadın bedenini "toplumun ve erkeklerin mülkü" olarak gören anlayıştı. Böyle olunca da ceza kanunda kadınlara karşı işlenen tüm cinsel suçlar, örneğin tecavüz, taciz, kaçırma gibi suçlar kadınlara değil "topluma", "aileye", "genel ahlaka", "edep törelerine" karşı işlenmiş suçlar olarak ele alınıyordu. Kadının bağımsız bir kimliği, kişiliği olduğu kabul edilmiyor; kendi hayatını ve aynı zamanda kendi cinsel

hayatını kendi belirleme hakkı tanınmıyordu. Kadınlar bize, bizim bedenimize, bizim cinsel bütünlüğümüze, tecavüz ediliyor dedikçe, onlar "hayır size değil 'edep törelerine' tecavüz ediliyor, size değil kocanıza/ailenize ait olan bir bedene tecavüz ediliyor, onlara zarar veriliyor" diyorlardı.

Demek ki, yeni TCK tasarısı da kadını bir birey olarak ele almıyor...

Evet, kadını bağımsız bir birey olarak ele almadığı gibi, ona hukuksal bir kimlik de tanımıyor. Hukuk karşısında aile var, baba var, koca var, onların "kadınlarına" saldıran birtakım erkekler var ama ortada hakları olan bağımsız bir hukuksal kişilik olarak kadın yok!

Yine bir örnek verelim: Evli kadına tecavüz etmenin cezası daha ağır. Niçin? Yapılan tek açıklama evli bir kadına tecavüz edildiğinde kocasının hakları da ihlal oluyor, kocasına da saldırılıyor! Biz de soruyoruz, peki evli olmayan kadınların kendisi için üzülen bir ailesi, nişanlısı, sevgilisi, dostları, arkadaşları yok mu? Ama mantık çok açık: Kadın evlendikten sonra babasının denetiminden kocasının denetimine veriliyor ve evli kadına tecavüz artık babasına değil kocasına karşı bir suç oluşturuyor. Bu mantığı kabul etmek mümkün değil.

Şu anda gündemdeki AKP tasarısı hakkında neler düşünüyorsunuz?

Sayın Aysel Çelikel, bakanlığı döneminde kadın örgütlerinden gelen eleştirileri dikkate alarak, TCK taslağına kadın haklarını koruyan önemli maddeler eklenmesini sağlamıştı. Bu maddeler, Prof. Dr. Nur Centel ve Prof. Dr. Köksal Bayraktar'ın da aralarında bulunduğu 8 kişilik bir komisyon tarafından üzerinde tek tek tartışılarak düzenlenmişti.

Ancak Çelikel'den görevi devralan Adalet Bakanı Cemil Çiçek (ki kadınlar açısından sabıkalı bir bakandır) kadınlarla ilgili önemli düzenlemeler içeren 10'un üzerindeki maddeyi taslağından çıkardı. Çöpe atılan maddelerden bazıları şöyle:

* Psikolojik baskı kullanarak cinsel ilişki kurulması, tecavüz suçunu oluşturur deniyordu. ("Psikolojik baskı ile tecavüz" tasarından çıkarıldığı için psikolojik baskı uygulayarak tecavüz eden kişiler hakkında dava açılmayacak. Örneğin yanında

çalışan bir kişiye psikolojik baskı uygulanarak cinsel ilişki kuran bir işveren, Meclis'e sevk edilen tasarıya göre suç işlememiş sayılacak. Psikolojik baskı cinsel tacizde de çıkarıldı.)

* Tecavüz eylemi kolluk kuvvetleri tarafından gözaltı sürecinde işlenirse, verilecek ceza yarı oranında artırılır deniyordu. (Bu hüküm tasarıdan çıkarıldığı için kolluk kuvvetleri gözaltı sürecinde tecavüz eylemini gerçekleştirirse ceza artırımına gidilmeyecek ve diğer tecavüz eylemlerinde olduğu gibi 8 yıla kadar hapis cezası verilecek. Oysa ki, hem işkence sayılmalı ve zamanlaşımına uğramamalı, hem de ağırlaştırıcı neden olarak düzenlenmeliydi.)

* Evlilikte zorla cinsel ilişki tecavüz suçunu oluşturur denmişti. (Tasarıdan bu hüküm de çıkartıldığı için, eşiyile zorla cinsel ilişki kuran kişiler, olsa olsa 'aile bireylerine kötü muameleden' yargılanacak. Fiilen boşanmamış olsalar bile uzun yıllardır ayrı yaşayan bazı kadınlar var. Beş-altı yıl sonra eski koca geliyor ve kapıyı pencereyi kırıp kadına tecavüz ediyor. Bu durumda, tecavüzcü kapıyı kırmaktan ceza alıp, tecavüzden ceza almıyacak ki, buna en küçük bir makul gerekçe bulabilmek mümkün değil.)

* Eski yasa, kadının tecavüzcüsüyle evlenmesi halinde cezanın ertelenmesini sağlıyordu. Bir kadına 10 kişi de tecavüz etse, içlerinden biri kadını evlendiğinde, evlenenin cezası erteleniyor, diğerlerinin hepsinin birden cezaları düşüyordu. Biz, kadınlar için "müebbet tecavüz" anlamına gelen bu maddenin tamamen çıkarılmasını istemiştik. Aynen duruyor...

* Tecavüz suçunu işleyenler hakkında, şikayet şartı aranmaksızın işlem yapılır denmişti. (Yeni düzenlemeye göre, mağdur şikayetçi olmazsa, sanık hakkında işlem yapılamayacak.)

* Cinsel uzva herhangi bir nesnenin sokulması da tecavüz suçunu oluşturuyordu. (Bu hüküm tasarıdan tamamen çıkarıldı ve tecavüzün tanımı daraltıldı.)

* İnsan kaçırma suçunda evli/bekar ayrımı yine aynen korundu.

Tasarı namus cinayetlerine nasıl yaklaşıyor?

Tasarının "namus" kavramına yaklaşımı korkunç. Baştan beri anlattığım gibi, Tasarıya göre "Kadınların bedeni topluma ait, kendisine değil". Çoğunlukla kadınlara karşı işlenmekte olan cinsel suçları "bireyin cinsel bütünlüğüne, hak ve özgürlüklerine" değil, "topluma ve edep törelerine" karşı işlenen bir suç olarak düzenlerseniz zaten daha başından namus ve edep kavramlarını meşrulaştırmış oluyorsunuz.

AKP'nin tasarısı "namus" gerekçesiyle işlenen suçların engellenmesi bir yana, tam tersine teşvik etmektedir. Namus cinayetlerinin, aynen kan davalarında olduğu gibi caydırıcı bir biçimde düzenlenmesi gerekirken, hakimnin takdir yetkisine bırakılan bir indirim söz konusudur.

Çocuklara karşı işlenen tecavüz suçunda "rıza" kavramından söz ediliyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Çok açıktır ki, 15 yaşın altındaki çocuk-

ların cinsel ilişkiye rıza göstermeleri gibi bir şey söz konusu olamaz. 15 yaşın altında kalan çocuklar henüz cinsel olgunluğa erişmediklerinden, cinsel olarak ne istediklerini ya da ne istemediklerini bilemezler. Bu nedenle cinsel ilişkiye rıza göstermeleri de beklenemez, çünkü rızaları henüz oluşmamıştır. Bu nedenle de cinsel olarak istismara açıktırlar.

Tasarıda 15 yaşından küçüklerin (hatta belki de 8-10 yaşındaki birinin) cinsel ilişkiye rızası varsa, tecavüzcü ufak bir cezayla kurtuluyor. 15 yaşından büyüklerin kendi istekleriyle girdikleri cinsel ilişkiler ve flörtler ise suç sayılmaması gerektiği halde, suç olarak düzenleniyor. Bir yandan küçük çocukların cinsel olarak suistimaline kapı aralıyoruz, bir diğer yandan gençlerin cinsel özgürlüklerini kısıtlıyoruz! Anlaması mümkün değil...

Nasıl bir kanun, kadınların lehine olurdu?

Ceza Kanunu, Medeni Kanun gibi temel kanunlar, kadın-erkek hepimizin doğumdan, hatta ana karnına düştüğümüz andan başlayarak sadece ölüme değil, ölümden önce de yüz yıl sonrasına kadar tüm hayatımızı etkileyen, birlikte nasıl yaşayacağımıza karar veren yasalar. Bu nedenle sadece kadınları değil, herkesi ilgilendiriyor. Konuya bakışımız nasıl bir dünyada yaşamak istediğimizle yakından ilgili.

Eğer, kadını ve erkeği ile eşit, karşılıklı hak ve özgürlüklere saygılı, kimsenin kimseye şiddet uygulamadığı bir dünyada yaşamak istiyorsak, bilmeliyiz ki, bu TCK tasarısı bunun önündeki en büyük engellerden biridir. Namus cinayetlerinin kesin olarak önlenmesi, namusun kadınların bedenlerinde aranmadığı, bekalet kontrollerinin suç sayıldığı, kimsenin cinsel kimliği ve cinsel yöneliminden ötürü ayrımcılığa uğramadığı, sadece cinsel suçların değil, kadına yönelik ekonomik ve fiziksel şiddetin önlenmesi için etkin düzenlemeler getiren bir Türk Ceza Kanunu'nun çıkarılması için herkese görev düşüyor.

Hazırlayan:
Yard. Doç. Dr. Serpil Çakır
İstanbul Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fak.

Kadınlar haklarını arıyor:

BEYAZ KONFERANSLAR

İstanbul'da, 1911 yılında, bir konakta, kadınlar için bir dizi konferans düzenlendi. Bu konferansların varlığından, konferans metinlerini P.B imzasıyla yayınlayan dönemin kadınlara yönelik olarak çıkarılan Kadın dergisi vasıtasıyla haberdar olduk. Konferansın düzenlendiği konakta anne ve babasıyla yaşayan P.B. konferansları metne dönüştürdüğü gibi, düzenlenmesini de üstlenmiş genç bir kadındı. Beyaz Konferanslar adı verilen bu konferansların kadın hareketi tarihimize önemi büyüktür.

Konferansların ilkinde iki yüz elli kadın katıldı. P.B olayı şöyle anlatıyor: "İlk arabanın getirdiği beyaz kadın kalbime uçucu bir heyecan verdi ve sonuncu davetiyeye, son iskemlenin işgaliyle tecessüm ettiği zaman iki yüz elli kişilik beyaz bir toplantının teksif ettiği izdiham ile şaşırımdım. (...) Salon iki yüz elli ağzın, iki yüz elli ipek fistanın çıkardığı sesle inledi".

Kadın dergisinde 10 kadar metni yayımlanan Beyaz Konferanslar'ın tek konuşmacısı Fatma Nesibe Hanım'dı. P.B, Fatma Nesibe Hanım'ın dinleyicilerle ilk karşılaşmasını şöyle anlatılıyordu: "Salon derin bir sükun içinde, sanki teneffüs etmiyordu. Beyaz, sessiz, köpürmüş karlar arasından, kışın soluk mevta ziyaretçilerine karşı boyunlarını uzatan krizantemler gibi başları kıvıldamıyor, yine beyaz bir sütunun fevkinde, şimdi garip bir istihale ile bir renk, bir buy-ı ruhani oluveren hatibeyi dinliyordu".

Fatma Nesibe Hanım çok iyi bir konuşmacıydı. Kadınların yaşadığı sorunları

ve güçlükleri ele aldığı konuşmaları büyük coşkuyla karşılanmıştı. Konferans dizisinin ilkinde verirken, yaptığı konuşmada kadın hakları için başlatılan mücadeleye dikkat çekerek onu dinlemeye gelenlere şöyle teşekkür ediyordu: "Hanımlar, size, bütün kadınlık, hatta topraklarında müebbeten susan dudaklar namına teşekkür ederim. Görüyorum ki, hiçbir iskemle boş kalmamış. Demek ki iki kat, üç kat davete icabet edecek münevver dimağlarımız, hemşirelerimiz var. Oh! Bu ne kadar mesut beşarettir. Demek takip ettiğimiz kararlı yol için, hiç olmazsa meydandaki hesapla iki yüz elli meşale var".

Bugün üç yüz, yarın üç bin

İkinci konferansta dinleyici sayısı fazlaşınca memnuniyeti daha da artar, konuşmasında konferansların kadın hareketinde oynayacağı role değinerek şunları anlatır: "Bugün üç yüz kişiyiz değil mi hanımlar? Demek hiç aldanmıyorum ve bu cesaretle iddia ediyorum ki içtimamıza vakıf olsalar, üç yüz bin hatta

milyon kadın bize hiç olmazsa kalben iştirak edecekler. A bunu küçük görmeyiniz hanımlar! Bir kere, üç yüz kadın, milyon dudak demektir ve lisan bilirsiniz ki kadınlardır. O halde vereceğim şu birkaç konferansla ben üç bin refikama telkin-i hakaike muvafık olursam, siz niye olamayınız, bu kuvvet sizden niçin beklenilmesin? Her şahsa üç bin kişinin isabeti pek açık, pek aşağı bir hesapla gösterir ki her birimizin üç biniyle dokuz milyon kalbin hele kadın teşebbüsünün müzahir-i istinadı olacağız değil mi? Ve bu az bir kuvvet mi? İşte Arşimed'e rağmen kainatı mihverinden koparacak yeni bir manivela kuvveti daha. Evet hanımlar, ictimaiyatta adetler, hüceyrelere [hücrecik] gibi fevkalade çabuk çoğalırlar, bir çığ gibi yuvarlandıkça cesamet peyda ederler (büyürler). Biz bugün vakıa üç yüzle başlıyoruz; yarın, mutlaka üç binle, ertesi gün altı binle.. Nihayet bir gün, bütün kitle-i nisviyetle (kadın kitlesi) başlayacağız"

Bir portre

NEZİHE MUHİTTİN (1889-1958)

Kadın hareketinin önemli simalarından olan Nezihe Muhiddin İstanbul'da doğdu. Kısa süre mahalle mektebine devam ettikten sonra evde özel ders olarak eğitime devam etti. Öğretmen olmak istiyordu. Maarif Nezareti'nde açılan sınavı kazandı. Kız idadisinde ders vermeye başladı. İlk romanı Şehab-ı Tebah'ı 1909 yılında Nezihe Muhlis adıyla yazdı. 20 yaşında Darülmuallimat'a öğretmen olarak tayin edildi. İttihat ve Terakki Kız Sanayi Mektebi'nde jimnastik, piyano, biçki ve dikiş dersleri verdi. Bir ara ilkokullar ve yabancı okullar müfettişliğinde bulundu.

Çeşitli okullarda yöneticilik yaptı. 1913 yılında kurulan Osmanlı Türk Hanımları Esirgeme Derneği'nde de görev aldı. 1924'te Türk Kadınlar Birliği'nin kurucuları arasında yer aldı. 1927'de ise Kadınlar Halk Fırkası

kurucuları arasındaydı.

16 Temmuz 1925'te Türk Kadınlar Birliği'nin düşüncelerini yaymak amacıyla kendi parasıyla Kadın Yolu dergisini yayınlamaya başladı. Dergi, 4. sayısından itibaren derneğin yayın organı oldu.

1930 yılında programında kadınlara seçme seçilme hakkının tanınacağını belirten Serbest Cumhuriyet Fırkası içinde yer aldı. Beyoğlu'ndan partinin adayı oldu. 1935 seçimlerine bağımsız aday olarak katıldı. Sonraki yıllarını roman yazarlık sürdürdü. Ateş Böcekleri, Bir Yaz Gecesiydi, Aşk ve Evlilik Hikayeleri gibi romanlarının yanı sıra Türk Kadını isimli dönem kadınları hakkında bilgi veren bir kitabı bulunuyor.

Eski Roma'da evlilik

Roma imparatorluğu temelde bir antik çağ imparatorluğudur. Oradaki evlilik anlayışı antik çağın geneli hakkında bize bir resim verebilir. "Roma evliliği birçok yönden karşılıklı bir ortaklık olarak algılanıyordu ve içinde bizim evlilik anlayışımızı içeren yönler de vardı. Ancak Romalılar'ın bizim bugün benimsediğimiz evlilik değerleriyle hareket ettiklerini düşünmek safıkk olur. Antik dünyada yaşanan evliliklerin büyük ölçüde ekonomik, sosyal ya da politik nedenlerle aileler tarafından ayarlanan bir etkinlikti. Hiç kimse gelin ve damadın birbirine aşık olmasını beklemiyordu -çoğu durumda evlenmeden önce birbirinin yüzünü bile görmüyorlardı.-

Evli Kadının Tarihi,
Marilyn Yellom, s.44

Orhangazi'den Petrol-İş üyesi ve üye eşleri kadınlar:

DAHA ÖZGÜR BİR TOPLUMDA YAŞAMAK İSTERDİK

Bu kez Bursa Orhangazi'deydik. Orada, Petrol-İş üyesi kadın arkadaşlar ve üye eşleriyle sohbet ettik. Kadınlık sorunlarından, son politik gelişmelere kadar, her alanda söyleyecek pek çok sözü olan, sözlerini esirgemeyen civa gibi kadınlardı. Hep birlikte, kızdık, sevindik, umutlandık... Sonra da Ayşe Hanım'ın yaptığı birbirinden lezzetli yiyecekleri yedik. İyi ki varsınız arkadaşlar, iyi ki varız..

Yayın Koordinatörümüz **Erhan Kaplan**, "Orhangazi'den arkadaşlar konuşmak istiyorlarmış, gider misiniz?" dediğinde, Bursa'ya bile ömründe bir kere gitmiş biri olarak doğrusu telaşlandım. Bana Swedish Match'ten sendikamızın baş temsilcisi **Ahmet Yıldız**'in ismini verdi. Ahmet Bey, Cumartesi günü için bizi ve bu fabrikada çalışan işçi arkadaşları evine beklediğini söyledi. Atladık gittik. İner inmez telefonla Ahmet Bey'i aradım. Ahmet Bey'le, Ömer Bey beni terminalden aldılar. Kısa bir yolculuktan sonra eve geldik... Evde Ayşe hanım beni kırk yıllık dostuymuş gibi karşıladı.

Telaşımın ne denli anlamsız olduğunu oracıkta anladım. Erkekler incelik edip bizleri baş başa bırakıp gittiler. Ve sohbet başladı... Önce tanışma faslı vardı tabii ki. Sonra... Sonrası kendiliğinden geldi.

İşlerinde kadın olarak karşılaştığınız sorunlar neler, çalışıyor olmaktan memnunsunuz? Kadınsın sen, bu işi sen yapamazsın diyen oluyor mu mesela?

Ayşe Yıldız

Emekli ev hanımıyım. İki çocuk annesiyim. Eşim Swedish Match'de işyeri baş temsilcisi olarak çalışıyor. İsmi Ahmet Yıldız. Her konuda eşime yardımcı olmaya çalışıyorum.

Filiz Şener: Oldu, başlangıçta oldu. Ama kulak asmadım, onların söylediği sözü tersine çevirdim.

Şerife Sever: Aslında toplulumuzun her kesiminde kadınlar genel olarak eziliyor. Bizim fabrikada şöyle bir problem var; kadın işçi sayısı daha az, bu yüzden isteklerimiz ne kadar karşılanmaya çalışılsa da mutlaka bazı eksiklikler oluyor. Örneğin, kadrolu kadın işçi sayısı oldukça az. Erkeklerin sayısı daha fazla olduğu için onların sorunlarıyla daha fazla ilgileniliyor. Bizleri kadın ola-

rak temsil eden birileri olsa bence daha iyi olur. Çünkü benim bir sorunum olduğu zaman bir erkekle kolay kolay paylaşamıyorum. Açıkçası fabrikada bizleri temsil edecek bir kadın olsun isterdim.

Çalışma ortamından memnunum iş arkadaşlarımdan da memnunum. Geçici işçilik bizim işyerinde bir sorun. Geçici işçi, kadrolu işçi ayrımı birlik içinde olmamızı da engelliyor.

Mihriban Yılmaz: 16 yıllık işçiyim. Eskiden

fabrikada çalışan kadın sayısı daha fazlaydı. Sonradan kadınların sayısını azalttılar. O zamanlar ablalar vardı, onlar bize yol gösteriyordu. Şimdiki gençler ise bir sorunları olduğu zaman kendileri halletmeye çalışıyorlar. Eskilerle yeniler arasında bilgi ve deney alışverişi kalmadı. Vardiya usulü çalışıyoruz. Gündüz vardiyası 10 saat. Çok yoruluyoruz..

Çalışmaktan memnunum. İşe başladıktan sonra kendimi daha özgür hissettim.

Bir de emeğimizin karşılığını alabilsek.

Bahriye Akınım: Arkadaşlar benim söyleyeceklerimin hepsini dile getirdiler. Çalışıyor olmaktan ben de memnunum. Çalıştığım için hayatım tabii ki biraz daha farklı bir yön izledi. Çalışırken, daha özgür olabiliyorsunuz. İnsanın kendine güveni artıyor. Ama arkadaşlarımdan değindiği gibi bu geçici işçilikten ben de şikayetçiyim. İnsan önünü görmüyor.

Özlem Gedik: Dışarıdaki hayat diye bir şey yok bizim için. İşten çıkıyorum. Ev işi, yemek, en fazla bir buçuk saat çocuğumla ilgileniyorum. Sonra da yatıp uyuyorum. Ertesi sabah yine aynı şey. Hayatımız son derece monoton.

Bahriye Akınım

Kontrol masasında geçici işçi olarak çalışıyorum. Bekarım.

Eşiniz ev işlerinde size yardımcı oluyor mu, neler yapıyor?

Özlem Gedik: Yardımcı oluyor. Ne yapar? Mutfakta yardım edebilir. Dağınıklığı toplayabilir. Benim üzerime çok fazla yük bırakmamaya çalışıyor.

Özlem Uysal: Ben evlenmeden önce de çalışıyordum. Evlenince işime devam ettim. Evlenmeden önce çok rahattı. Eve gittiğimde yemek, her şey hazır. Yeterince dinlenip kendime zaman ayırabiliyordum. Evlenince eşine, evine karşı görevlerin oluyor. Eşimden destek görüyorum.

Dilek Acar

Altı aydır Swedish Match'te çalışıyorum. Bekarım. Lise mezunuyum. Yabancı dil biliyorum.

Aşçı olduğu için yemeği o yapıyor. Çalışmaktan memnunum. Ama ben de geçici işçiyim, o bir sorun tabii. Çalışmaya devam etmek istiyorum. Ev hanımlığı daha çok sorumluluk istiyor.

Peki sizler, çalışmaktan memnun musun?

Seda Acarlar: Evet memnunum. Kendime güvenim arttı. İstedğim şeyleri daha rahat alabiliyorum. Ayrıca çevren genişliyor, daha fazla insan tanırıyorsun ve bu seni geliştiriyor.

Hülya Kayır: Ben de liseyi bitirdikten sonra iş aradım, bulamadım. Belli bir süre sonra bu fabrikada çalışmaya başladım. Herkes liseyi bitirdin, işçi mi olacaksın, dedi. Şimdi ise, iyi oldu girdin, keşke biz de girebilsek, kendini kurtardın, diyorlar. Çalışmaktan memnunum. Aileme yardım edebiliyorum. Kendi istediklerimi alabiliyorum.

Geçici işçilikten bahsettiniz, bunların sayısı ne kadar, neden tercih ediyorlar?

Şerife: Geçici işçi sayısı çok fazla. Kadın olduğumuz için hamilelik dönemimiz var. Bunun için 6-7 ay kadar süre alınıyor. Veya bu kanunlarda da yer alıyor sanıyorum. Bizim adet sancılarımız var. Bu nedenle belli bir süre izin verilmesi lazım. Doğum yaptıktan sonra belli bir süre de süt izni var. Bu tür sorunlarla karşılaşmamak için işletme genel olarak kadınları tercih etmiyorlar.

Geçici işçilerin ücreti ne kadar, sigortaları var mı?

Şerife: Ücret, asgari ücret. Sigortaları var. Sosyal haklardan

yararlanabiliyorlar.

Filiz: Kadroluların yararlandığı diğer haklardan da yüzde 50 oranında faydalanabiliyoruz. Yakacak yardımı, bayram parası, ikramiyeyi onların aldıklarının yarısı kadar alıyoruz.

Dilek Acar: Çalışma meselesine geri dönmek istiyorum. Ben de çalışıyor olmaktan memnunum. Teknik lise mezunuyum. Dört yıl okudum. Üniversite sınavlarına girmedim. Girsem bu eğitim sistemi ile bir yeri kazanaçağımı sanmıyordum. Fabrikamızda lise mezunu olup da geçici işçi olarak çalışan pek çok kadın var. Asgari ücret ve maaş evli olmadığım için bana yetiyor. Ama evli olanlara yettiğini zannetmiyorum.

Biraz da ev kadınları anlatsın. Çünkü onlar da bütün gün evde çalışıyorlar...

Ayşe Yıldız: Emekli ev hanımıyım. Ama benim de işyeri deneyimim var. Yün iplik fabrikasında çalıştım 6 sene. Evlenmeden önce çalışıyordum. Evlenince ayrıldım.

Evlendikten sonra neden ayrıldınız?

Ayşe: Beyim izin vermedi çalışmama. Dışarıdan sigortamı ödedi ve emekli oldum. Ev işleriyle, çocuklarımla meşgul oluyorum. Çok memnunum hayatımdan.

Hülya Kayır

Yedi yıldır dış kutu bölümünde çalışıyorum. Lise mezunuyum. Bekarım.

Evde sıkıldığınız oluyor mu?

Ayşe: Yok sıkılmıyorum. Arkadaşlarıma gidiyorum. 15 günde bir, gün yapıyoruz. Sohbet ediyoruz, pasta, börek yapıyoruz, el işleri yapıyoruz.

Ahmet Bey'in bize çok yardımı dokundu ama sormadan edemeyeceğim yine, eşiniz ev işi yapar mı?

Öyle fazla yardımcı olmaz ama çocuklarla, onların dersleriyle ilgilenir. İşten zaten yorgun geliyorlar. Ben de istemem esasında.

Peki siz?

Hilmiye Türker: Ben ne konuşacağım, çalışanlar konuşsun...

Siz de çalışıyorsunuz evde. Bulaşık, çamaşır, yemek, temizlik, çocuk bakımı... Siz olmasanız kim yapacak onları?

Hilmiye: Evdeyiz yine de. Şimdi ev hanımıyım ama ben de evlenmeden önce 8 yıl Mensucat Sanayii'nde çalıştım. Çocuk olduktan sonra da çocuklara bakan olmadığı için mecburen ayrıldım. Çünkü çalıştığım yerde kreş yoktu. Çalışmaya devam etmek istedim. Beş yıldır dışarıdan sigorta ödüyorum. Zorlanıyoruz tabii, çalışsaydım daha rahat olurdu.

Eşiniz ev işlerine yardım eder mi?

Hilmiye: Yok etmez. Eder desem, yalan olur. Sadece hasta olduğum zaman yardım eder. Ama çocuklarla ilgilenir. Çok bunaldığım zaman alır onları gezdirir.

Sizler dışarıda ne tür sorunlarla karşılaşıyorsunuz? İsteddiğiniz gibi çıkıp gezebiliyor musunuz?

Ayşe: Kadınız diye dışarıda istediğimiz gibi gezemiyoruz tabii. Çevremizden çekiniyoruz. Kimse şimdiki kadar bir şey söylemedi. Ama biz kendimiz yine de çekiniyoruz. Arkadaşlarla beraber çıkıyoruz ancak yürüyüşlere.

Hilmiye: Burası küçük yer. İsteddiğiniz gibi rahat dolaşamıyorsunuz. Açık gezen kadınlar mesela, daha çok göze batıyor. Hele hele evlenip de boşandıysanız daha çok dedikodu oluyor.

Kadın olmaktan memnun musun?

Hilmiye: Memnun değilim tabii... Rahat değiliz her şeyden önce. Bir yere gezmeye çıksan bakıyorlar. İki kere sokağa çıksan "vay bu kadın da ne kadar geziyor?" diyorlar. Davranışlarımızı kısıtlıyor. İki, üç gün arka arkaya ablama çıksam, "bu kadın da her gün nereye gidiyor" diyorlar. Hoş değil tabii. O nedenle sokağa çıktığımda bugün bu yoldan gidiyorum, ertesi gün öteki yoldan gidiyorum. İşte bu gerçek.

Özlem Uysal: Biz toplum olarak tutucuyuz. Erkekler dışarı çıkıp istedikleri gibi dolaşıyorlar. Kadınlar bu konuda daha fazla eziliyorlar. Ben bu kanıdayım.

Özlem Gedik: Ben örneğin gece vardiyasına gidiyorum, "Nereye gidiyorsun diye soruyorlar?" İnsaf. O saatte nereye gidebiliriz? Tabii ki işe gidiyoruz. Buna hiç hoş bakıyorlar. "gecenin saat 23.30'u, bu kadın

Filiz Şener

Swedish Match'in dış kutu bölümünde çalışıyorum. Bekarım. Geçici işçiyim, ikinci dönemimi çalışıyorum.

nereye gidiyor?" . Bildikleri halde soruyorlar. Evet çevre sizi psikolojik baskı altına alıyor. Gece vardiyasında birkaç kere babam beni işe götürdü. Şöyle bir dedi-kodu çıkardılar: "Evli olduğu halde başka erkeklerle çıkıyor", bu cesareti gösterdiler. Sözkonusu olan babam yanı. Kim olduğunu öğrenmek istemediler, babam olduğunu öğrenmek istemediler. Toplum kadınlara karşı çok önyargılı. Erkekler gecenin üçünde eve gelirken biz kadınlar "bu erkek nereden geliyor?" diye düşünüyor muyuz hiç?

Dilek: Bir de şu var. Yaptıklarımız gözüküyor. Kadın olduğumuz için sanki hiçbir şey yapmıyormuşuz gibi davranılıyor bize.

Filiz: Bir de sağlıkla ilgili önemli bir problemimiz var. Formenler erkek, gidip onlara anlatamayacağımız şeyler var. Belli günleri çok ağır geçiren arkadaşlarımız var. Neredeyse komaya giriyorlar. Bunu anlatamıyorsunuz.

Hilmiye Türker

Ev hanımıyım, iki çocuk annesiyim. Eşim Ömer Türker, Swedish Match'te işyeri temsilcisi...

Özlem Gedik: Anladıkları zaman da yüzlerinde kötü bir gülümseme oluyor. Dalga geçer gibi bakıyorlar.

Şerife: Sağlıktan açıldı, oradan devam edeyim. Ben kalite kontrolde çalıştığım için işim gereği fabrika içinde devamlı geziyorum. Bir kız arkadaşımız rahatsızlandığında, formene söylemek gerekiyor. Gezici insan olduğum için sorunlar bana geliyor. Şunu da söylemek istiyorum. Bizim vardiyada Ömer ağabey ve Ali ağabey var. Ömer ağabey, sağlık konularıyla çok ilgilenen bir insan. Ben bu konuda sendikaya teşekkür etmek istiyorum. Çünkü insan sağlığı ve psikolojisine önem veriyorlar. Onlar sayesinde ayaktaız. Bu yalan değil, gerçekten sendika olmasaydı bizim işimiz daha da zor olurdu.

Hülya: Bir tanısımla aleti bile yok. Geçene başım döndü. "Tansiyonun düşmüştür tuzlu ayran iç" dediler. Öyle yaptım. Ama

baş dönmesi geçmedi. Sonra bir baktırdım ki tansiyonum yüksek...

Şerife: Bu konuda sendikanın çalışması var. Ömer ağabey bir tansiyon aleti alacak bize. Ben de ilk yardım kursuna gidiyorum. İlk anda müdahale edebileceğiz böylece.

Şerife Sever

Swedish Match'de kalite kontrol görevlisi olarak çalışıyorum. Bekarım. İşe başlayalı bir buçuk sene oldu. Liseden sonra iki yıllık bir yüksek okulu bitirdim.

Şimdi biraz daha genel politikalara gelelim, Petkim Uzanlar'a satıldı biliyorsunuz... Özelleştirme hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şerife: Özelleştirmeye karşıyım.

Filiz: Ben düşüncelerimi söylemek istiyorum. İnsanların işten atılması tabii ki çok kötü bir şey.

Dilek: Politikacılar devlete ait işyerlerine sırf oy için kendi adaylarını yerleştirmiş durumdadır. Ben özelleştirmeye karşıyım ama insanların çalışmadan para almasına da karşıyım.

Şerife: Biz bu konuda kadınlar olarak bayağı mücadele ettik. Ankara mitinginde de, İzmir mitinginde de kadınlar olarak en ön

Özlem Uysal

Kibrit üretim işçisiyim yeni evliyim. Lise mezunuyum ve geçici işçiyim.

safta yer aldık. Mümkün olduğu kadar direnmeye çalıştık, çalışıyoruz.

Hilmiye: Çok kızıyorum özelleştirmelere. Özelleştirilen yerlerde işçinin hiçbir hakkı olmuyor. Seni rahatlıkla sigortasız çalıştırabiliyor, istemediğinde atabiliyorlar. Hiçbir şey yapamıyorsun. Belki benim eşim de Petkim'de çalışıyor olsaydı orası özelleştirilince "sana ihtiyacımız yok" deyip onu da atacaktı. Ben özelleştirmeye karşıyım.

Filiz: Bizim fabrika zaten özel şirkete aitti. Koç'a aitti. Yabancıya satıldı. Daha kötü oldu. Ücretler düştü. Daha önceleri bizim çevremizde en yüksek maaşı bizim fabrika veriyordu. Yabancıya satıldı diye işçilerin durumu daha iyi olmuyor yani.

Sendikali olmaktan memnun musunuz?

Şerife: Sendikali olmaktan memnunuz. Ben kadrolu işçi ol-

duğum için her türlü sosyal haklardan yararlanıyorum. İkramiye alabiliyoruz, bayram paramız var. Kuru maaşa talim etmiyoruz. Bu sendika sayesinde oluyor hep.

Özlem Gedik: Ben de memnunuz. Onların sayesinde pek çok ek yardım alıyoruz. Biz geçici işçiyiz. Kadrolulara göre bazı haklardan yüzde 50 oranında yararlanıyoruz. Ama onu alamamak da var.

Filiz: Sendikali olmaktan tabii ki memnunuz. Çünkü sendika olmasa varolan haklarımızın ne olduğunu bile bilemeyeceğiz ve onlardan yararlanamayacağız. Birilerinin bizim haklarımızı aradığını biliyoruz.

Özlem Uysal: Sendika sayesinde taleplerimiz işverene duyurabiliyoruz. Bizim söylemediğimizi onlar söyleyebiliyorlar. Biz geçici işçiler yarı yarıya da olsa sosyal haklarımızı onlar sayesinde alabildik. Ama ben sık sık iş değiştirmek istemiyorum. O yüzden yani artık kadınlar kadrolu işçi yapılınsınlar. Sendika bu işin üzerine gitsin diyorum. Bunu ancak sendikalar kabul ettirebilir işverenlere.

Bahriye: Ben de memnunuz. Ama ben de geçici işçiyim ve bunun artık kadrolu işçiliğe dönüşmesini, bu konuda sendikanın çaba göstermesini istiyorum.

Mihriban: Sendikali olmaktan gerçekten memnunuz. Ama arkadaşlarımıza da söyledik. Geçici işçi olarak çalışan kadın arkadaşlarımızın kadroya alınmasını istiyoruz. Devamlı erkekleri kadroya alıyorklar.

Kadın olarak nasıl bir toplumda yaşamak isterdiniz?

Mihriban: Erkeklerin bizleri hor görmediği, özgür bir toplumda yaşamak isterdim. Erkeklerin bizlerin onlarla eşit haklara sahip olduğumuzun bilincine varmalarını da isterdim.

Hülya: Davranışlarımızın kısıtlanmadığı daha özgür olabildiğim bir toplumda yaşamak isterdim.

Seda: Ben dedikodusuz bir toplumda yaşamak isterdim. Attığın adımı bile suç olarak görüyor-

Mihriban Yılmaz

16 Yıldır kalite kontrolde çalışıyorum. Lise mezunuyum, bekarım.

lar burada. Biriyle rahatlıkla konuşmuyorsun. Sokakta fabrikadan bir arkadaşını görürsen, selam versen, ya "sevgilin" oluyor bu, ya da evliysen "dostun"... Çok kötü bir şey. Fabrikada benim yanımda paketlemeci erkek arkadaşlar çalışıyor. Onlarla normal bir biçimde görüşüyoruz. Etrafımızdakiler bir yakıştırma yapıp adımızı çıkarabiliyorlar. Ne gece ne gündüz rahat rahat sokakta dolaşamıyoruz.

Özlem Uysal: Aynı şeyleri erkekler yaptığında çapkınlık oluyor ve övünüyorlar bununla, kızlar yaptığında adı başka bir şey oluyor. Haksızlık tabii.

Dilek: Kadın erkek eşitler deniliyor ama toplum olarak bu konuda bir yere geldikimiz söylenemez. Erkeklerin beni eşitleri olarak görmesini isterdim. Kadınları anlayan özgür bir toplumda yaşamak isterdim.

Bahriye: Kadınlar her zaman erkeklerden bir adım geride kalıyor. Daha çocukluktan başlıyor yasaklar bize "aman sen kız çocuğusun bunu yapma" derlerken, erkekler "erkek çocuğudur yapar" diyorlar. Çocuğu yetiştiren anne olduğu için kadınların, çocukları arasında böyle ayırım yapmaması gerekir ilk başta. İnsan haklarına saygılı, özgür ve herkesin eşit olduğu bir toplumda yaşamak isterdim.

Özlem Uysal: Toplumun kafa yapısının değişmesi lazım. "Kadın evde oturur, yemek yapar, çocuk bakar" kalıbının kırılması gerekiyor. Daha eğitilmiş, kadınların daha özgür olduğu bir toplum, daha iyi olurdu.

Filiz: "Yuvayı dişi kuş yapar", diye bir laf vardır. Ama dişi kuşun yaptıkları hiçbir zaman hesaba katılmaz. Her şeyi ayakta tutan kadındır. Ben de eğitim seviyesi yüksek olan bir toplumda yaşamak isterdim. O zaman özgürlük de gelir, bakış açıları da değişir.

Şerife: Özgürlükten bahsediyoruz. Bu, biraz da kadınlara bağlı. İnsan özgürlüğünü biraz da kendi yaratıyor. Ben üniversite okuduğum yıllarda nasıl davranıyorsam şimdi de öyle davranıyorum. Küçük yer diye kısıtlamıyorum kendimi. Erkekler "beni ben olarak kabul etmeleri gerektiğini" bu şekilde daha rahat gösterebilirim.

Çevreyi pek önemsemiyorsunuz yani.

Şerife: Evet pek kafa takmıyorum açıkçası. Benim özel yaşantım

Özlem Gedik

Swedish Match'te çalışıyorum. Kibrit üretim işçisiyim. Evliyim, bir çocuk annesiyim.

bana aittir, benim özgürlüğüm ayrı bir şeydir. Yapsan da söylüyorlar, yapmasam da ama ben kendimi bildikten sonra etrafın söylediklerine kulak asmam. Daha çok özgür olmayı tabii ki isterim. Ben kendi adıma evde oturup kitap okuyorum. Onu arkadaşlarıma da aşılama çalışıyorum. İnsan okudukça daha detaylı düşünüyor. Ufku genişliyor.

Sizler ne düşünüyorsunuz ?

Hilmiye: Onlar çalıştıkları için beyinleri daha açık, ne diyelim. Ben de bize kötü gözle bakmayan insanlar arasında, daha rahat olduğum bir toplumda yaşamak isterim.

Özlem Gedik: Bir gün için -8 Mart'ta olabilir bu- erkekler kadın, kadınlar da erkek olsun, isterdim. O zaman belki bizim yaşadıklarımızı, bizim duygularımızı anlayabilirler. Ben erkek olarak bir kadın önümden geçerken gözden kaybolmaya kadar ona bakmazdım. Kimi erkek gözleriyle, kimi erkek laflarıyla rahatsız ediyor. Laflarıyla rahatsızlık veren erkeklerle karşılık verebiliyorsun. Ama gözleriyle rahatsızlık verene karşılık da veremiyorsun.

Ya siz Ayşe Hanım, nasıl bir toplumda yaşamak isterdiniz?

Ayşe: Bir çay bahçesinde rahatlıkla tek başıma oturup çayımı içebildiğim bir toplumda yaşamak isterdim.

Seda Acarlar

Dış kutu bölümünde geçici işçi olarak çalışıyorum. Bu benim ilk çalışma deneyimim. Bekarım.

SICAKLARA ACİL ÖNLEM

Sıcaklar bastırdı. Aşırı sıcaklarla birlikte gelen pek çok risk var. Güneş çarpmaları bunlardan biri. Sıcaklara karşı alınacak önlemleri bilir ve uygularsanız, ne siz üzülürsünüz ne de çevreniz...

İnsanlar sıcak kanlı canlılardır. Sıcak kanlı canlılarda vücut ısısı belirli bir seviyede tutulur. İnsanlarda bu seviyenin normal sınırları 36°C-37°C'dir. Vücut ihtiyaç duyduğu ısıyı besinlerden ve havadaki oksijenden sağlar. Ortamın ısısı düşük ise kan dolaşımını yavaşlatır. Kanı iç organlarda tutar, deri kol bacak ve baş gibi kısımlarda daha az kan bulundurarak ısı kaybını önlemeğe çalışır.

Hareket halinde veya bedenlen çalışma durumlarında da vücut ısısı yükselir. Vücut veya ortam ısısı yüksek ise, terin buharlaşması ile oluşan soğumadan yararlanır. Bu nedenle sıcak havalarda ve bedensel çalışmalarda terlemeler olur, ter buharlaşmasının oluşturduğu soğumayı iç organlara taşımak ve iç organlardaki aşırı ısınmayı yüzeye (deriye) taşımak için kan dolaşımını hızlanır. Kan dolaşımının artması ve terleme ile dış ortam arasında bir noktada denge sağlanır.

Eğer denge sağlanamaz, vücut ısısı artmaya devam ederse ve bu ısı 38,8 C'yi aşarsa sıcak çarpması ortaya çıkar. Sıcak çarpmasının belirtileri; baş ağrısı, görme bozuklukları, çarpıntı, sıcak ve kuru cilt, ağız kuruluğu, adale

krampları ve giderek bilinç kaybı ve şok'tur. Terlemeler sonucunda ise vücutta su ve tuz kayıpları olur.

Bol su için, az yağlı yiyein

Vücuttaki ısı mekanizmasını bu şekilde özetledikten sonra, aşırı sıcaklarda ne yapılması gerektiği kendiliğinden ortaya çıkar.

* Öncelikle sıcak ortamdan uzaklaşmalı, gölgelik ve esintili yerlere

gitmeli veya soğuk su ile duş alınmalı, denize girilmelidir.

* Terlemenin işlevini görecektir şekilde cilt ıslak ve nemli tutulmalıdır.

* Aşırı efordan kaçınılmalı, istirahat hali tercih edilmelidir.

* Başa Meksika şapkası veya fôtr gibi vücutta da gölge yapan şapka giyilmelidir. Ve bu şapka ıslatılarak nemli tutulmalıdır.

* Çevrede hava akımını artıran (vanilatör, kapı pencere açma, yelpazelenme) gibi önlemler alınmalıdır.

* Az yemek yemeli, fazla kalorili yiyeceklerden uzak durulmalıdır.

* Terlemeler ile kaybolan su ve tuzu yeniden almak için su, tuzlu ayran, maden suları, meyve suları içilmelidir.

* Ciltteki ısı mekanizmasının iyi çalışması için cilt temiz tutulmalı, yağlı ciltler sabunlu su ve alkolle temizlenmeli, kirli ciltler keselenerek deri gözenekleri açılmalıdır.

Bir ata sözü şöyledir. "Kötü hava koşulları yoktur. Önlem alınmamış hava koşulları vardır."

Sağlıklı günler dileği ile

Dr. Ahmet Ekinci

Dişleri çürümesin

Bir, iki, beş yaş arasındaki çocukların ağız ve diş sağlığından anne ve baba sorumludur. İlk dişler çıktığı dönemde ıslatılmış temiz bir gazlı bez ya da tülbenti işaret parmağınıza sararak günde bir kez bebeğinin dişlerini temizleyin. Beslenmeden sonra ağız temizliğini

sağlamak için ona mutlaka bir miktar su verin.

Çocuğun ağızındaki diş sayısı artınca diş

fırçası ile temizlemeye geçilir. Bu dönemde (1-2.5 yaş) çocuk günde 2 kez dişlerini fırçalamalı, anne ve babalar da günde 1 kez çocuğun dişlerini fırçalamalıdır. Bunu oyun haline getirmekte yarar vardır. Diş macunu kullanımı bu dönemde gerekli değildir. Çocuğun macun yutmadığı bir dönemde süt dişleri için hazırlanmış özel florlu diş macunu kullanılmalıdır.

İLAÇLAR BOZULABİLİR

İlaçlar da aynı yiyecekler gibi hassastır. Etkili olmalarını istiyorsanız onları iyi muhafaza etmek zorundasınız. Yaz sıcaklığında, merhemlerin, tabletlerin, şurupların etkisini bozulmamaları için kuru ve soğuk bir yerde muhafaza edilmeleri gerekir. Onları asla sıcakta bırakmayın. Antibiyotikler, göz damlaları, insülin ve aşı gibi ilaçları da kesinlikle buzdolabında saklamalısınız...

Çikolata ağrılara karşı

Tatlılar bazen ağrı kesici yerine geçebiliyor. Çikolata bu tatlı yiyeceklerden biri. Çikolata yerken vücut doğal ağrı kesici olan Endorfin hormonu salgılıyor ve aynı zamanda mutluluk hormonu olan Serotonin üretiyor. Serotoninin yükselmesi ise ağrılara karşı hassasiyetimizi azaltıyor.

ÇOCUKLARDA YAZ İSHALLERİNE DİKKAT

Yazın çocuklarımızı tehdit eden tehlikelerin başında yaz ishallerine geliyor. İhmal edildiğinde kötü sonuçlara yol açabilecek bu hastalığa karşı uyanık olmakta yarar var.

Yazın çocukları tehdit eden en önemli tehlikelerden biri de ishaldir. İshal vakalarının çoğundan virüs adını verdiğimiz mikroplar sorumludur. Virüslere bağlı ishal ani başlar, ishalle birlikte kramp şeklinde karın ağrısı, iştahsızlık kusma ve hafif ateş görülür. Bu tür ishaller 3-6 gün içinde kendiliğinden düzelirler ve ishal süresince çocuklar kendilerini kötü hissederler.

İshal, sıvı kaybı nedeniyle öldürücü olabilir. İshal deyip geçmeyin ve aşağıda sıraladığımız önerilere bir göz atın.

☺ İshali olan çocuğunuza su ve sulu gıdaları (yağsız çorba) her zamankinden daha fazla verin.

☺ Her kaktan sonra, iki yaşından küçük çocuklara bir çay bardağı, iki yaşından büyüklere ise bir su bardağı kaynatılmış su verin.

☺ İshali olan çocuğu aç bırakmayın, beslenmesine devam edin. İshali çocuğu sık sık ve az az besleyin. Emiyorsa anne sütünü kesmeyin. Daha sık emzirin.

Çocuğunuza, ishali geçtikten sonra, iki hafta süre ile ek bir öğün verin.

☺ Çocuğunuza, ağız ve dilin kurumaması, bingıldak ve gözlerin çökmesi, gözyaşının olmaması, karın derisinin çekilip birkıldığında yavaş geri dönmesi gibi su kaybı belirtileri yönünden yakından izleyin.

☺ İshali çocuğunuza, doktor önerisi dışında antibiyotik vermeyin. İshal kesici ilaçların çocukluk çağı ishal tedavisinde asla yeri yoktur.

Mutlaka doktora gidin.

Belirgin susaması veya su kaybı belirtileri varsa çocuğunuzun ishali üç gün içinde düzelmeyorsa çok sık veya fazla miktarda kaka yapıyorsa, tekrarlayan kusmaları oluyorsa, yeme içmesi bozulduysa, kakasında kan varsa, ateşi yüksekse mutlaka bir doktora başvurun.

ANNE ADAYLARINA KOZMETİK UYARISI!

İngiliz bilim adamları, şampuan ve kozmetiklerde bulunan bir maddenin, anne karnındaki erkek bebeklerde kısırlığa yol açabileceğini öne sürdü.

2 yıl fareler üzerinde deneyler yapan bilim adamları, şampuan, saç kremi, cilt bakım ürünleri ve makyaj malzemelerinde bulunan Phthalates maddesinin, ceninin gelişimi sırasında erkeklik hormonu testosteron seviyesini düşürdüğünü, bunun da cinsel organ bozukluklarına, sperm sayısında düşüşe ve kısırlığa yol açabildiğini gözledi.

Bilim adamları, Phthalates

maddesinin yol açtığı hücre değişikliklerinin, ileri yaşta testis kanserine zemin hazırlıyor ola-

bileceğini de belirtti.

Birçok saç ve cilt bakım ürününde Phthalates maddesinin adının içindekiler bölümünde yer almadığını ifade eden bilim adamları, ayrıca son 50 yılda erkek çocuklarında görülen cinsel organ anomalilerinin 2 kat arttığına dikkat çekti.

Edinburgh Tıbbi Araştırmalar Konseyi tarafından yaptırılan araştırmanın sonuçlarının Aberdeen'de önümüzdeki günlerde yapılacak konferansta kamuoyuna açıklanacağı belirtiliyor.

MİKROPLARA KARŞI DİRENÇ AZALIR...

Selma Hanım

Yazın, genellikle kayınvalidemin yanına Ayvalığa tatile gidiyoruz. 15 yaşında bir kızım var. Bilirsiniz, bu dönemler her şeyin iyisini onların bildiği çağlardır. Zamanımız genellikle kısıtlı oluyor. Kızım adetinin üçüncü, dördüncü gününden itibaren denize girmeye başlıyor. Uyarıyorum ama beni dinlemiyor. Çocuk da haklı, birkaç gün sonra döneceğiz, ne kadar denize girersem kârdır, diye düşünüyor. Ama ben mikrop almasından korkuyorum. Adet sırasında denize girilebilir mi, bu konuda bizi bilgilendirirseniz sevinirim. Kocam Petrol-İş üyesi olduğu için dergiyi alıyoruz. Ve köşenizi dikkatle okuyoruz.

Ayşen A. / Kocaeli

Değerli Okurum

Adet sırasında denize girmenin sakıncaları şunlar olabilir.

Deniz suyu ne kadar temiz olsa da çeşitli koli mikroplarını barındırır. Adet esnasında cinsel organların mikroplara karşı direnci azalır. Deniz suyundan bulaşan herhangi bir mikrop kolaylıkla üreyebilir. Cinsel organların su ile temas eden kısımlarının iltihaplanmasına neden olabilir, buralardan ilerleyerek idrar yolları ve daha derin organların iltihaplarına sebebiyet verebilir.

Yine adet esnasında, vücutta kırıklık, baş ağrıları, adale sertlikleri ve stres olabilir. Çok soğuk suya aniden girmek adale sertliklerini daha da artırabilir. Ancak yaz sıcaklığında güneşlenmek ve denize girmenin de pek çok faydaları vardır.

Sakıncalar giderildiği zaman denize girmenin faydaları ön plana çıkar. Serin deniz suyunun stres giderici, dolaşımı düzenleyici etkisi ile güneş ışınlarının cilde etkileri en önemli faydalardır. Sağlıklı ve huzurlu günler dileğiyle...

Dr. Selma Dönmez

PAP smear testi hayat kurtarıyor!

1940'lardan bu yana, özellikle gelişmiş ülkelerde rahim ağzı kanseri olan kadınlarda ölüm oranı yüzde 70 azaldı. Bunun en önemli nedeni, kadınların çoğunun 'PAP smear testi' ile taranması. Yüzde yüz garantili bir yöntem olmasa da, bu test rahim ağzı kanserinin yüzde 95'ini ortaya çıkarıyor.

Pap Smear Testi, rahim ağzı kanseri için yapılan bir tarayıcı test. Şikayeti olmayan, 18 yaşını doldurmuş ve seksüel yaşamı başlamış kadınlara yılda bir kez yapılıyor.

Test, jinekolojik muayene esnasında, bir özel fırça veya tahta çubuk yardımı ile rahim ağzı bölgesinden salgı alma esasına dayanıyor. Kesinlikle cerrahi bir işlem değil. Dokuya zarar vermeyen ve acı uyandırmayan bir uygulama. Sü-rüntü materyali olan salgı, lam denilen ince bir cam üzerine yayılıp, patoloğa gönderiliyor. Patoloji laboratuvarında boyama işlemlerinden geçirilen cam,

mikroskop altında incelenerek değerlendiriliyor

Rahim ağzı normal hücrelerin, kanser hücrelerine geçişi ani değildir. Belirti vermeyen ve pre-malin denilen, kanser öncesi hastalıklar, yılda bir Pap test yaptıranlarda, bu dönemde farkedilir. Kanser öncesi hastalıkların tedavisi çok kolay ve çok başarılıdır. Hasta, kanser teşhisi almadan fark edilmiş ve büyük tedavi işlemleri gerektirmeden tedavi edilmiş olur. Pap Smear Testi, yılda bir yaptırabilen ve bu uygulamayı tüm kadınlara ulaştırabilen uygar ülkelerde Rahim Ağzı Kanseri'ne (Serviks Kanseri) rastlamak nadirdir.

Yılda bir

Normal kabul edilen, şikayeti olmayan ve daha önceki Pap smear testleri normal çıkan kadınlara yılda bir uygulanır. Şüpheli sonuç alınan durumlarda, eğer ileri bir tetkik yapma gerekliliği

yoksa, daha sık aralıklarla yapılabilir. Pap smear testin normal rapor edilmesi, hastanın genital normal olduğunu kanıtlamaz. Rahim üst kısmı ve yumurtalık kanserlerini taramaz.

Bunun için ayrıca jinekolojik muayenenin yapılması, rahim üst kısmı ve yumurtalıklara ait değerlendirme için de sonografik incelemeden geçilmesi gerekir.

KADIN İŞÇİYİM, HAKLARIM VAR!

Bu yazımızda işçi kadının işyerindeki haklarından bahsedeceğiz. Haklar konusu uzun... Bir dahaki sayımızda kaldığımız yerden devam edeceğiz...

Değişen sosyo-ekonomik koşullar kadınları hızla çalışma hayatına itmiştir. Günümüzde Türk kadınının üçte biri iş yaşamında yer almaktadır. Bunun sonucu olarak Devletin ekonomik ve sosyal hayata müdahalesi zorunlu olmuş ve sosyal hukuk devleti ilkesinin gereği olarak Anayasa'da temel prensipler belirlenmiştir.

Anayasanın 50. maddesinde, "Kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uygun olmayan işlerde çalıştırılmaz. Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar." hükmü yer almaktadır.

Anayasanın bu maddesine uygun olarak da, çeşitli yasalarda kadını koruyucu hükümler getirilmiştir.

İş Yasasındaki Hükümler

Hizmet akdinin işçi tarafından feshine ilişkin

İş Yasası'nın 14. maddesinin 2. fıkrasına göre, kadın evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi isteği ile hizmet akdini sona erdirerek kıdem tazminatı alabilmektedir.

Hizmet akdinin işveren tarafından feshine ilişkin

Hizmet akdinin feshinde; ırk, renk, cinsiyet, medeni hal, aile yükümlülükleri, hamilelik, doğum, din, siyasi görüş geçerli bir neden olarak kabul edilmemektedir. Bu nedenle feshin halinde işçi işe iade davası açabilecektir.

Eşit davranma ilkesi

İş ilişkisinde dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz. İşveren, biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılmadıkça, bir işçiye, iş sözleşmesinin yapılmasında, şartlarının oluşturulmasında, uygulanmasında ve sona ermesinde, cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan veya dolaylı farklı işlem yapamaz. Aynı veya eşit değerde bir iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük ücret kararlaştırılmaz. Bu hükümlere aykırı davranma durumunda işçi 4 aylık ücreti tutarında tazminattan başka, yoksun bırakıldığı hakları da talep edebilecek. Eşit davranma ilkesine aykırı davranan işverene, her işçi için 50 milyon lira para cezası verilir.

Gece süresi ve gece çalışmaları

18 yaşını doldurmuş kadın işçiler, beceriklilik, çabukluk ve dikkat isteyen, sürekli olan ve fazla enerji, kuvvet harcaması gerektirmeyen işlerde gece postalarında çalıştırılabilirler. Kadın işçilerin gece süresince, fazla saatlerde çalıştırılması yasaktır. Emzikli kadın işçiler doğum tarihinden başlamak üzere altı ay süre ile gece postalarında çalıştırılmaz. Gece postalarında kadın işçinin çalıştırılabilmesi için Bölge Müdürlüğü'nden izin alınması zorunludur.

Gece çalıştırılacak işçilerin sağlık durumlarının gece çalışmasına uygun olduğu, işe başlamadan önce alınacak sağlık raporu ile belgelenir. Gece çalıştırılan işçiler en geç 2 yılda bir defa işveren tarafından periyodik sağlık kontrolünden geçirilirler. İşçilerinin sağlık kontrollerinin masrafları işveren tarafından karşılanır. Postası değiştirilecek işçi kesintisiz en az 11 saat dinlendirilmeden diğer postada çalıştırılmaz.

Ağır ve tehlikeli işler

Ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılacak kadın işçilerin işe girişlerinde sağlık raporu alınması gerekmektedir.

Yer ve su altında çalıştırma yasağı

Maden ocakları ile kablo döşemesi, kanalizasyon ve tünel inşaatı gibi yer altında veya su altında çalışılacak işlerde her yaştaki kadınların çalıştırılması yasaktır. Yer ve su altında çalıştırma yasağı ilkesine uymayan işverene 500 Milyon lira para cezası verilir.

Analık halinde çalışma ve süt izni

Kadın işçilerin doğumdan önce 8 ve doğumdan sonra 8 hafta olmak üzere

toplam 16 haftalık süre için çalıştırılmamaları esastır. Çoğul gebelik halinde doğumdan önce çalıştırılmayacak 8 haftalık süreye 2 hafta süre eklenir. Ancak, sağlık durumu uygun olduğu takdirde, doktorun onayı ile kadın işçi isterse doğumdan önceki 3 haftaya kadar işyerinde çalışabilir. Bu durumda, kadın işçinin çalıştığı süreler doğum sonrası sürelerle eklenir. Hamilelik süresince kadın işçiye periyodik kontroller için ücretli izin verilir.

İsteği halinde kadın işçiye, 16 haftalık sürenin tamamlanmasından veya çoğul gebelik halinde 18 haftalık süreden sonra 6 aya kadar ücretsiz izin verilir. Bu süre, yıllık ücretli izin hakkının hesabında dikkate alınmaz. Kadın işçilere bir yaşından küçük çocuklarını emzirmeleri için günde toplam 1,5 saat süt izni verilir. Bu sürenin hangi saatler arasında ve kaç bölünerek kullanılacağını işçi kendisi belirler. Bu süre günlük çalışma süresinden sayılır. Analık halinde çalışma ve süt izni hükümlerine uymayan işverene 500 Milyon lira para cezası verilir.

Yaşları ve medeni durumları ne olursa olsun 100-150 kadın işçi çalıştırılan işyerlerinde bir yaşından küçük çocukların bırakılması ve bakılması ve emzikli kadınların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından bir emzirme odası kurulması zorunludur.

150'den çok kadın işçi çalıştırılan işyerlerinde, 0-6 yaşındaki çocukların bırakılması ve bakılması, emzikli kadınların çocuklarını emzirmeleri için işveren tarafından bir kreş kurulması zorunludur.

ÂLÂ KAYMAKLI DONDURMA

Sıcaklar iyice bastırdı. Dondurma bu günlerde ne iyi gider değil mi? Dondurma küçüklerden büyüklere herkesin iştahla tükettiği bir tatlı. Bu haline gelmek için oldukça uzun bir yol katetmiş.

Dondurmanın tarihsel kökenlerine ulaşmak için Uzakdoğu'ya kadar gitmek gerekiyor. Çinlilerin M.Ö 200 yıllarında dondurma yediklerine dair bilgiler var. Dondurma ve donmuş tatlılar İpek yoluyla Çin'den Hindistan'a, oradan İran'a oradan da Araplar aracılığıyla Avrupa'ya getirildi.

Sicilya'da 7. yüzyılda yöresel meyvelerin ezilip buzlanmasıyla elde edilen bir tatlı vardır. Bugünkü meyveli dondurmaların ilkel biçimi olmalı. Ayrıca Roma'yı yakan ünlü Neron ile J. Sezar, misafirlerine püre haline gelmiş meyvelerden ve baldan oluşan buzlu bir tatlı sunardı. Artık hazırandan, pastane

dondurmasına kadar pek çok dondurma çeşidi var. Ama yine içinizde "ben evde taze taze kendi yaptığım dondurmayı yemek istiyorum" diyenleriniz olabilir. Onlar için birkaç dondurma tarifi verelim dedik.

VIŞNELİ

MALZEMELER:

Yarım kilo vişne, 2 bardak toz şeker, 3 yumurta akı, 2 bardak su.

HAZIRLANIŞI:

Vişneleri yıkayın, çekirdeklerini çıkarın. İyice ezerek tel süzgeçten geçirin. Yumurta akı ve toz şekeri birlikte iyice çırpın, içine vişne suyu ve su koyup karıştırın. Kalıplara boşaltın ve buzlukta dondurun.

ANTEP FISTIKLI

MALZEMELER:

3 bardak süt, 1 bardak toz şeker, 1 tatlı kaşığı sahlepe, 1 çay bardağı antep fıstığı

HAZIRLANIŞI:

Fıstıkları bir süre fırında beklettikten sonra, kabuklarını soyun iyice ezin. Sahlep ve sütü karıştırın, kaynatın, şeker ekleyip 15 dakika beklettikten sonra yine kaynatın. Ateşten alıp fıstık ekleyin. Buzlukta ara sıra karıştırarak dondurun.

KAVUNLU

MALZEMELER:

1 kg kavun, yarım bardak toz şeker, 1 yumurta akı, yarım limon suyu

HAZIRLANIŞI:

Kavunu kesip kabuklarını ve çekirdeklerini çıkarın. Küçük, küçük doğrayın. Şeker yumurta akı ve limon suyu ile iyice karıştırın. Buz kalıplarına koyup buzlukta ara sıra karıştırarak dondurun.

Salatalık dolması

Malzemeler

Kibrit kutusu büyüklüğünde beyaz peynir, 2 yumurta, 3-4 salatalık, 1 demet dere otu ve maydanoz, 2 marul yaprağı, tuz, 1 su bardağı mayonez

Hazırlanışı

İki yumurtayı katı oluncaya kadar haşlayın. Salatalıklar soyun ortadan ikiye bölün. Ortalarını küçük bir tatlı kaşığı ile boşaltın. Salatalıkların içlerini ince ince kıyın ve mayonezle karıştırın. İnce kıyılmış katı yumurtaları, 2 marul yaprağını, maydanoz ve dere otu ile ezilmiş peyniri de mayoneze katıp karıştırın. Daha sonra bu karışımı tatlı kaşığı ile salatalıkların içine doldurun.

Yazın mangal mevsimi. Izgaradan sonra ızgara telinin kolay temizlenmesini istiyorsanız, teli önceden mutlaka zeytinyağı ile yağlayın.

Aromalı zeytinyağı

Zeytinleri bir kavanoza koyun, zeytinyağı ile örtün v biraz kekik, 2-3 diş sarımsak ilave edin, 8 gün bekletin. Nefis bir tadı olur. Zeytinler bitince kalan sosu, salata sosu olarak kullanabilirsiniz.

Beslenme

Limon zayıflatıyor...

Mangaldaki köfte partisinden sonra kendi kendinize kıziyorsunuz, "En azından bir kilo aldım", diye... Herkes yaz ortasında kilo verirken. Olacak iş mi? Olabilir... Bu durumda doğal bir zayıflatıcının yardımına başvurabilirsiniz: Limon.

Limon suyu vücuttaki karbonhidratı yükseltir, bu da yağların yakılmasını hızlandırır. Ayrıca 100 ml limon suyunun içinde 50 mg C vitamini vardır. C vitaminine zayıflama vitamini de diyebiliriz. Çünkü C vitamini vücuttaki noradrenalin üretimine yol açar. Bu hormon, yağın enerji haline dönüşümünden sorumludur. Bunun dışında C vitamini bağ dokusunu güçlendirir, bunun sonucunda ise cildiniz gerginleşir.

Limonun kabuk kısmında limon yağı vardır. Uyarıcı ve yağ çözünürlüğünü hızlandırıcı bir etkiye sahiptir. Kokusunun ise açlık bastırıcı bir özelliği vardır.

Biliyor musunuz?

Makarna şişmanlatmaz !

Birçok kişi makarnayı çok sevmesine rağmen şişmanlatacağını sanarak kendini bu zevkten mahrum eder. Aslında makarna sadece buğday ve sudan oluşan çok saf bir gıdadır. Makarna yapımı için, buğday irmik haline getirilir, suyla karıştırılır ve şekil verilir. Makarna yapımında kullanılan Durum buğdayı, ekmeçlik buğdaydan çok farklıdır. Protein ve B vitamini oranı daha yüksektir. Makarna kompleks karbonhidrat grubundan olduğu için metabolizmada çabucak parçalanarak hızlı bir şekilde enerjiye dönüşür. Makarnanın kolayca hazmedilen bir besin olmasının da nedeni budur. Formuna dikkat eden herkes, hafif bir sosla örneğin mantarlı, domatesli, fesleğenli bir sosla zenginleştirilmiş makarnayı gönül rahatlığı ile yiyebilir.

CEMİLE TEYZENİN MUTFAĞINDAN

Sıcakta yemeklerin yanında soğuk soğuk cacık ne kadar güzel olur? Tabii sarımsaklı olmak koşuluyla. Mutfağımızın vazgeçilmez tatlarındandır. Zeytinyağlılar, mantı onsuz olmaz. Ayrıca yazın vazgeçilmez yemeklerinden olan patlıcan, biber kızartması, sarımsaklı domates sosuyla ne harika olur. Biliyorum, ya kokusu diyeceksiniz. Eee güülü seven dikenine katlanır yavrularım. Sarımsağın o ünlü kokusu ve lezzeti, içerdiği kükürtlü ve uçucu bir yağdan kaynaklanıyor. Bunun yanı sıra bileşiminde protein, kalsiyum, fosfor, demir, A, B ve C vitaminleri var. İşte tüm bu nedenlerden dolayı sarımsak sağlık açısından vazgeçilmez bir bitkidir.

Faydalarına gelince. Tansiyon düşürücüdür. Batı'da bitkilerle tedavi uzmanları ondan haplar yapmışlar ve damar ve tansiyon hastaları, ilaçlarının yanında onu ek bir şifa kaynağı olarak alıyorlar. Kolesterol düşürücü olması nedeniyle kalp ve damar hastalıkları tedavisinde de kullanılır. Bunun dışında sarımsak, solunum ve hazım sistemi rahatsızlıklarında da faydalıdır. Sarımsak, halk arasında kafa derisinde oluşan kellik ve saçkıran gibi hastalıkların iyileştirilmesinde de kullanılır. Selenyum açısından zengin olan sarımsak, bazı ağır metal zehirlenmelerinin tedavisinde de kullanılır. Sarımsakla ilgili atasözleri bile var. Karıları evde dolma sarıp çocuk bakarken, atalarımız dediğimiz bazı adamlar oturuyorlardı, kahvede veya bir ağaç altında kimi durumlarla ilgili hikmet yumurtluyorlardı...

"Sarımsağı gelin etmişler, kırk gün kokusu çıkmamış" diye bir lafları vardır kızlarım siz de bilirsiniz. Niye damat değil de gelin yavrularım, bunu hiç düşündünüz mü? Atasözlerinde kadınların kötü gösterilmesinin nedeni tabii ki bunların ata adı verilen erkekler tarafından uydurulmaları. Neyse konumuz sarımsaktı, kokusundan kurtulmanın yolu yok, ama belki bir başka şifa kaynağı bitki karanfille belki biraz kokuyu yatıştırabilirsiniz.

Ayşe Hanım'ın Harika Açmaları

Bu sayıdaki tarifimiz Orhangazi'den... **Ayşe Yıldız**, sizlere açma tarifi veriyor. Biz denedik. Obur olduğumuz söylenemez ama parmaklarımızı da yiyecektik neredeyse. Şimdi sıra sizde... Ayşe Hanım'a kulak kesilin. Çünkü o, bu işi iyi biliyor.

Petrol-İş Bursa Şubesi'nden kadın arkadaşlarla buluşmak üzere Orhangazi'ye gittiğimizde, Ayşe Yıldız'ın evine konuk olduk. Ayşe Hanım "emekli ev hanımı" olarak tanımlıyor kendini. Hayır yanlış anlamayın, dışarıdan emekli olmuş ama ev kadınlığı görevini sürdürüyor. Yemek pişirmek, çamaşır yıkamak, asmak, pırıl pırıl çocuklar yetiştirmek, evin her köşesini parlatmak... Bunlar zor işler. Ama ne yazık ki kadınların evde yaptığı bu işler görünmüyor. Ev kadınlığının ne maaşı var ne emekliliği.

Ayşe Hanım'ın elinden çıkan, zengin bir kek, poğaçaya tabağı ve meyve sularımızla noktadık sohbetimizi. Bize sundukları arasında bir açma vardı, ben hiçbir yerde bu kadar hafif, bu kadar lezzetlisini yememiştım emin olun. Tarifini istedik. Ayşe Hanım dünya tatlısı bir kadın, yüz kalbin aynasıdır, iyilik yüzüne yansımış, gülerek, sakın sakın konuşuyor.

Önce "ben göz kararı yapıyorum nasıl anlatayım" filan dedi. Sonra Ümit Usta'dan daha ayrıntılı bir biçimde noktası virgülüne malzemeleri ve yapılış aşamalarını anlattı.

Büyüklerimizden gördüklerim

O da yemek yapmayı sevenlerden. Yemek tariflerini kimden alıyormuş? "Geleneksel olarak yaptıklarım var; annemden, büyüklerimizden gördüklerim" diyor. Bir de onların günleri oluyormuş. Toplanıp kadın kadına konuştukları, dertleştikleri günler... Bazı tarifler de bu günlerden çıkıyormuş. Yeni yemekler denemeyi o da seviyor. "Gücümüz ölçüsünde, işçi maaşıyla ne kadar olursa o kadar deniyoruz işte" diyor." Şimdi burada anlatmayı kesip, Ayşe Hanım'a uzatıyoruz mikrofonu... Bakın, bu tarifin üstüne yok! Ama onunki kadar lezzetli olur mu sizinki, işte bunu bilemeyeceğiz. Çünkü Çinliler'in bir atasözü vardır "Yemek sevgiyle yapıldığında güzel olur".

Nasıl yapılıyor?

Malzemeler

- 1 Çay bardağı ayçiçek yağı
- 3 Yumurta
- Yarım çay bardağı pak maya
- 1 Yemek kaşığı şeker
- 2 Su bardağı ılık su
- Yarım paket margarin
- 1 Yemek kaşığı tuz
- Aldığı kadar un
- Bir miktar susam

Yapılışı:

Pak mayayı bir su bardağı ılık suda kabartıyorsunuz. Başka bir yerde genişçe bir kaba unu koyup, içine pak mayayı döküyor, yağı, tuzu, şekeri ilave ediyorsunuz. Yumurtalardan ikisinin

sarısını ayırıp, geri kalan 1 yumurtayı ve iki yumurta akını yukarıdaki hamura ekliyor, yoğuruyorsunuz. Yumuşak bir hamur elde ediyorsunuz. Açmanın puf noktası hamurun bekletilmesi. Yoğurduğunuz bu hamurun üstünü bir bezle örtüp kabarmasını bekliyorsunuz. Mayası geldikten sonra, hamurdan yumurta büyüklüğünde parçalar koparıp bir kesme şekeri büyüklüğünde margarinle bunu tekrar yoğuruyor ve yuvarlayarak simit şeklini veriyorsunuz. Üzerine yumurta sarılarını sürüp, susamları ekliyorsunuz. Daha sonra simitleri tepsiye dizip, biraz daha

kabarmasını bekliyor-sunuz. Yeteri kadar kabar-dığını düşündüğünüzde fırına atıp üstü kızarana kadar bekliyorsunuz... Sonra...Sonrası... Ağız tadı, sonrası lezzet. Hem de ne lezzet.

MAKYAJIN DA TAKTİĞİ VAR...

Güzel görünmek pek çoğumuz açısından temel bir meseledir. Yüzünde zamanın bıraktığı izleri kimi kadın bir yaşanmışlık belirtisi olarak görüp, olumlu algılar... Bazıları ise bunlardan pek hoşlanmaz. Kendinden hoşnut olanlara diyeceğimiz yok, hoşnut olmayanlar için birkaç makyaj hilesi öneriyoruz.

Fondöteni parmağınızla sürün

Renk seçimi: Teninizin doğal rengini en iyi şekilde görebilmek için gün ışığına çıkın. Odadaki ışık sizi yanıltabilir.

Sürme tekniği: Makyaj profesyonelleri fondöteni bir sünger yardımıyla sürerler. Ama tavsiyemiz fondöteni parmaklarınızla yüzünüze sürmeniz. Bu kontrolü daha

rahat sağlar ürünü ziyan etmezsiniz. Fondöteni yüzünüzde sivilce, kızamıklık ya da gölge olan yerlere yayın.

Püf nokta: Eğer fondöteninizin rengi çok koyu ve yoğun görünüyorsa o zaman avucunuzun içine biraz nemlendirici koyup fondöteni bununla karıştırın.

Renksiz pudra kullanın
Renk seçimi: Ten renginizle pudranın rengini uydurmaya çalışmayın. Mümkünse renksiz bir pudra seçin.

Sürme tekniği: Fırçayı pudranın içine hafifçe bastırdıktan sonra fırçanın üzerindeki fazlalığı alın. Pudrayı yüzünüze dairesel hareketlerle yayın.

Püf nokta: Yüzünüze pudra sürmeden önce her zaman fondöten ya da nemlendirici sürün.

Pudradan sonra yüzünüze süreceğiniz herhangi yağlı bir ürün yüzünüze "çamur sürülmüş" gibi bir görünüm verir.

Fazla allık sürmeyin

Renk seçimi: Yüzünüze uyabilecek en iyi renk her zaman kullandığınız renk

olacaktır ki bu da muhtemelen pembe ya da kırmızıdır. Kahverengi tonlardan kaçınınız.

Sürme tekniği: Yuvarlak bir yüzünüz varsa allığı elmacık kemiklerinizin üzerinden şakaklarınıza doğru sürün. Eğer yüzünüz uzunsa o zaman allığı

sadece elmacık kemiklerinize sürün.

Püf nokta: Eğer allığı çok sürdüğünüzü düşünüyorsanız fazlalığı alın.

YÜZDE YÜZ DOĞADAN:

Kleopatra, güzelliğini muhafaza etmek için süt ve bal içinde banyo yapıyordu. O kraliçe tabii, biz sütü genellikle içmek için, balı da ekmeğimize sürmek için kullanıyoruz. Ama Kleopatra'nın deneyimi doğal ürünlerin cilt bakımındaki önemini ortaya koyuyor bir bakıma. Şimdi biz de yazıya uygun kimi doğal bakım ürünleri verelim...

Salatalığın gücü

Salatalığın cildi gerginleştirip güzelleştirdiğini büyükannelerimiz bile biliyordu. Salatalık suyunun içinde kükürt bulunur, bu da yüzdeki gözenekleri temizler ve sıklaştırır. Salatalıklardan ince dilimler halinde kesin, yüzünüze ve boyun bölgenize yerleştirin ve 20 dakika kadar bırakın.

Üzümün gücü

Cildinizin direncini artırmak için üzümünden yararlanabilirsiniz... 10 büyük üzüm tanesini iyice ezin ve 1 yemek kaşığı yulaf ezmesi ile karıştırın. Meydana gelen lapayı yüzünüze sürün, 10 dakika beklendikten sonra yıkayın.

Kızamıklıklara karşı

Yazın yüzünüzde kırmızı lekeler oluşuyorsa bunun da çaresi var. Dinlenin ve cildinizi de dinlendirin. Bu-

nun için, 3 kaşık bal ile üç kaşık süzme yoğurdu karıştırın, yüzünüze sürün ve 10 dakika beklendikten sonra ılık suyla yıkayın. Etkisini göreceksiniz. Doğrudan kendi yaptığınız doğal yoğurdu da cilt maskesi olarak kullanabilirsiniz. Bunu yüzünüze sürüp 20 dakika bekletin ve ılık suyla yıkayın. Cildinizin zindeleştiğini göreceksiniz.

Monotonlaşan ilişkiler için: **EVLİLİK TERAPİLERİ**

Hayatı ille de birlikte götüreceksiniz diye bir şey yok. Evliliğiniz iyi gitmiyor ve aranızda uzlaşmaz çelişkiler varsa çözüm belli. Ama birbirinizden memnunsanız ve ilişkinizin eski büyüsunü tekrar yakalamak istiyorsanız, evliliğiniz üzerinde düşünmenin ve bu konuda emek harcamanın zamanı gelmiş demektir.

Bu istek, terapinin itici gücünü oluşturuyor. Eşlerin terapi ortamında hazır bulunması tedavinin sağlanabilmesi için gerekli olan şartlardan biri. Bu nedenle danışanlar sorumluluklarını bilerek, randevu verilen saati unutmama, birbirlerini dinleme, göz iletişimi kurarak birbirlerine hitap etme, gizlilik ilkesine uyma (sadece danışma ortamında, eşler terapistle birlikte sorunların paylaşılması), terapi ortamında birbirleriyle açık ve dürüst bir iletişim içerisinde olmaları gibi sorumlulukları taşırlar. Terapi süresince eşlere bir takım ev ödevleri de verilebiliyor. Eşler arasında daha fazla yakınlaşma, işbirliği ve duygusal paylaşım sağlanmış ise terapi amacına ulaşmış sayılıyor.

Eğer evliliğinizde;

- * Duygusal uzaklaşma hissediyorsanız,
- * İlişkinizde sevginin dışındaki öğeler daha ön plana çıkmış ve bundan bir sıkıntı duyuyorsanız,
- * Cinselliğinizde belirgin bir azalma varsa,
- * Tartışmalarınızda boşanma sözcükleri de havada uçuşmaya başlamışsa,
- * Artık evliliğiniz neşe ve canlılık vermiyor, hatta bunun tam aksini getiriyorsa,
- * Kendinizi daha güvensiz hissediyorsanız,
- * Kıskançlık ve şüphelerinizde artış varsa,
- * Artık tartışmalarda karşılıklı taviz vermiyorsanız ve tartışmaları kontrol etmeniz güçleşiyorsa,
- * Eşiniz artık size hediye almıyor yada sizi hatırladığını hissettirmiyorsa,
- * Artık eşiniz dışında bazı erkeklerin çok daha iyi koca olabileceği duygusu yoğunlaşmaya başlamışsa,
- * Bu maddeler size tanıdık geliyorsa ve sorunlarınızı paylaşmak isterseniz evlilik terapisini denemelisiniz demektir.

Onunla, birlikte çalıştıkları fabrikanın yemekhanesinde tanışmışlardı. İlk görüşte aşk derler ya öyle bir şeydi yaşadıkları. 6 aya yakın konuşmuşlar, pikniklere, sinemalara gitmişler, yürüyüşlere katılmışlardı. Birbirlerini seviyorlardı. Evlenmeye karar verdiler. 10 yıl çok iyi gitti evlilikleri. Arada ufak tefek sorunlar oluyordu tabii ama kısa sürede hallediyorlardı. Bir de kız çocukları olmuştu. Üstüne titriyorlardı kızın. Fakat son dönemlerde erkekte bir kayıtsızlık başlamıştı. Hiçbir şey onu memnun etmiyordu. Ya televizyonun karşısına geçip, kanaldan kanala atılıyor, ya da eve çok geç gelip doğrudan yatağa giriyordu. Kadının onu konuşturmak için harcadığı tüm çabalar boşa gidiyordu. Önceleri "acaba başka biri mi var?" diye şüphelendi. Ama adamcağızın gerçekten parmağını kaldıracak hali yoktu, çapkınlık da enerji isteyen bir faaliyetti sonuçta. Giderek kadın da suskunlaşıp uzaklaştı, tüm dikkatine kızına verdi. Bir iki sözcükle konuşur hale geldiler birbirleriyle. Evliliklerin büyük bir bölümü maalesef bir süre sonra bu duruma dönüşebiliyor. Türkiye, evliliklerde boşanmaların çok sık olduğu bir ülke değil. Dünya boşanma istatistiklerinde Türkiye'nin adı pek geçmiyor. Ancak özellikle kentleşmenin ve

ekonomik zorlukların artmasıyla birlikte Türkiye'de de evliliklerin hem nitelik değiştirdiği hem de boşanmayla sonuçlanan sorunların giderek arttığı görülüyor. Günümüzde hem ailenin bir arada yaşamda düştüğü sıkıntıları hem de evliliklerinde sorunlar yaşayan karı-kocaları hedefleyen tedavi şekilleri ortaya çıktı. Aile terapisi, aile üyeleri arasındaki anlaşmazlıkların, çatışmaların bir uzman gözetiminde çözümlendiği bir süreç olarak tanımlanıyor. Yazımızın konusu olan evlilik terapisi ise, eşler arasındaki anlaşmazlıkların, çatışmaların, bir uzman gözetiminde çözümlendiği bir süreç olarak tanımlanıyor. Evlilik, dünyanın en eski ve kalıcı kurumlarından bir tanesi olarak tanımlanıyor ancak evliliği, sorunlardan uzak saymak mümkün değil. Türkiye toplumunun boşanma oranının diğer ülkelere kıyasla daha düşük olması da Türkiye'de evliliklerin daha mutlu geçtiği anlamına gelmiyor. Bizde mutsuz ama evli çiftlerin sayısı oldukça çok. Son yıllarda evlilik terapisine başvuran çiftlerin sayısı sürekli artıyor. Sorunları olan eşlerin başvurduğu evlilik terapilerinde temel amaç, iletişimi sağlıklı hale getirmek olarak görülüyor. Doğal olarak bir ilişkinin sağlıklı şekilde devam etmesi, çiftlerin uzlaşmazlıklarını çözebilme yeteneğine ve isteğine bağlı.

EŞİM BANA EL KALDIRDI

Değerli Figen Hanım

Çok genç yaşta evlendim iki çocuğum oldu ve eşimi bir kazada kaybettim. Aradan 10 sene kadar zaman geçti.. Çocuklar büyüdü, ben ikinci kez evlendim. İki yıllık evliyim. Eşim önceleri bana karşı çok saygılı, sevgi dolu ve ilgiliydi. Son zamanlarda bana karşı çok soğuk, aynı zamanda gereksiz yere kıskançlık gösterilerinde bulunuyor. Gerçekten kıskanması için hiçbir sebebin olmadığı durumlarda davranıyor böyle. Böylece pek çok şeyi kırıp döküyor. Hatta bana el kaldırmaya kadar götürdü işi. Onunla konuştum; "istersen ayrılalım ya da ben kısa süre annemlerin evine gideyim" dedim. Kabul etmedi. Beni sevdiğini söylüyor. Ben çalışan bir kadını. Durumum pek iyi değilse bile çok da kötü sayılmaz. İki yıl öncesine kadar bir biçimde idare ediyorduk. Ne dersiniz ayrılalım mı?

İstanbul'dan Aysun K.

Derhal ayrılın

Bence evet. Eşine el kaldıran bir insanla evlilik ilişkisi yürümez. Ayrıca siz iki çocuk annesiniz ve o çocukların ruhsal ve bedensel sağlığından sorumlusunuz. Onları bu tür bir şiddet ortamında tutmaya hakkınız yok. Dayak bir kez başlayınca arkası gelir. Bu kısır döngü bir süre sonra sizi bir şey yapamaz, bir tutum alamaz hale getirebilir. Para kazanıyor olmanız tabii ki önemli bir avantaj, bir daha dünyaya gelmeyeceksiniz.. Bir an evvel ayrılıp kendi yolunuza devam edin... Sevgiler...

OĞLUM BİREY OLDUĞUNU SÖYLEYİP DURUYOR

Değerli Figen Hanım!

Benim sorunun oğlum. Babası ile bir türlü anlaşmıyorlar. Oğlumuz ekonomik özgürlüğünü kazanmış sayılır ama hala bizimle yaşıyor. Tabii 25 yaşını geride bıraktığı için eve geç gelebiliyor, evin hesabıyla kendi hesabını ayırıyor. Kendisi öğretmenliğe yeni başladı. Daha önünde yaşanacak çok yıllar, bizim çektiğimiz çileler gibi çekeceği çok çileler var. Ama isyanlarda. Kendi odasını bir evmiş gibi özerk bölge ilan etti.

Temizlememe bile kızıyor. Babası ve benimle vakit geçirmiyor neredeyse. En çok da babasıyla takışıyorlar. Kocam, onun yaşındayken yaşadıklarını hatırlıyor ve daha paylaşımcı olmasını istiyor. Ama bizim oğlan sürekli ortak sorumluluklardan kaçınıyor. Kendi yemeğini bile kendi yapmaya çalıştığı oluyor. Arkadaşlarıyla da bizi tanıştırmıyor. Evdeki bu kopukluk bizi çok üzüyor ama o tartışmaların içinde bir çözüm de bulamıyorum. Geçen gün bize yine kızdı ve "ben bir bireyim, tamam mı!" dedi.

İzmir'den R. Ketenci

Oğlunuz da haklı

Rahime Hanım, ülkemizde birçok ailenin yaşadığı bir sorunu yaşıyorsunuz. Eskiler, böyle durumlarda "evlenme yaşını da geçmiş" gibi sözler ederdi. Ama günümüzde çocuk-

larımızın kendi ayakları üzerinde durabildiği yaş giderek büyüyor. Oğlunuz da hayata yeni atılmış sayılır. Eşiniz ve siz, onun durumunu daha objektif değerlendirmelisiniz. Böyle dönemlerde ev içindeki huzursuzluk, oğlunuz gibi hayata atılmakta acele eden gençleri bir an önce evin dışına çıkarmak için motive ediyor. Ama bu hızlı kalkışlar, büyük hayal kırıklıklarını da beraberinde getiriyor. Siz, oğlunuza bugün en büyük desteği verirseniz, hatalı kararlar almaktan onu koruyabilirsiniz.

ERKEKLERE GÜVENİM KALMADI

Sayın Figen Hanım

Bugün 37 yaşındayım. Bundan 15 yıl önce başımdan bir evlilik geçti, iki yıl sürdü. O zamandan beri bir kez daha evlenmedim. Altı ay kadar önce aynı işyerinde çalıştığımız bir bey ile aramızda iyi bir arkadaşlık doğdu. Son derece terbiyeli ve akıllı bir adam. Benden iki yaş büyük ama o hiç evlenmemiş. Ailesi de iyi bir aile. Benim ailemle onun ailesi tanıştılar. Şimdi söz aşamasına geldik. Ancak son iki gündür yaşadıklarımın dolaylı başımdan aşağı kaynar sular dökülmüş gibi oldum. Eski kocam, beni telefonla aradı. Neredeyse 10 yıldır hiç görüşmediğim bu kişi bana, "seni isteyenler varmış, duydum, şimdi evli olduğum kadından memnun değilim, boşanıp yine seninle evlenebilirim, karar vermeden önce düşün" dedi. Bu saygısızlığa dayanamayıp bağırdım ve telefonu kapadım. Fakat benim evleneceğimi nasıl haber aldığını düşünürken içime bir kurt düştü. Soruşturdum. Meğer benimle evlenmek isteyen beyefendi, araştırıp eski kocamı bulmuş ve benim hakkımda konuşmuş. Ne konuştuğunu da bilmiyorum. Ben yanlış bir şey yaptığıma inanmadığım halde, benimle evlenmek isteyen adamın bana karşı güvensizliği beni çok kırdı, erkeklere güvenim de kalmadı. Bu kadar terbiyeli görünen bir erkeğin böyle davranması, umudumu tümüyle yok etti.

Kartal'dan S. Coşkun

Kendinize güveninizi kaybetmeyin

Sevim Hanım, yaşadığınız bu acı olayı öğrenince gerçekten çok üzüldüm. Çok büyük bir saygısızlığa uğramışsınız. Benim başıma gelseydi ne tepki verirdim, gerçekten de bilmiyorum. Hem siz bu adamın terbiyeli biri olduğunu da söylüyorsunuz. Benim size tavsiyem, kendisinde hala bir ümit buluyorsanız, niçin böyle çirkin bir davranışta bulunduğunun hesabını sorun. Yok eğer yaşadıklarınız size affedilmez geliyorsa, bu ilişkiyi hemen bitirin. Ama kendinize saygınızı ve güveninizi hiç yitirmeyin. Erkeklere güvenmeme meselesine gelince, ben erkeklere güvenmediği için mutsuz olan bir kadın görmedim yaşamım boyunca. Ama kendine güvenmediği için mutsuz olan çok kadın var. Size ömür boyu mutluluklar dilerim.

AÇELYALARINIZI GÖLGEYE ALIN

Her yer kavruluyor. Açelyanızı nereye koyacağınızı bilemiyorsunuz. Onun yaşaması ve gelecek kış çiçek açması için serin yere ihtiyacı var.

Değişik renklerde çiçek veren bir bitkidir açelya. Özellikle kış aylarında açmaya başlar. Serin yerleri severler, olduğu yerin sıcaklığı 17 derecenin üzerinde olmamalıdır. Isıdan ziyade rutubet de açelyalar için çok önemlidir. Ama yine de bulunduğu ortamın rutubet oranı 60 dereceyi geçmemelidir.

Açelyanızın yapraklarına her gün düzenli

olarak su püskürtmeniz gerekir. Bunu düzenli olarak yapamıyorsanız, saksının altındaki tabağa su koyarak de-

vamlı nemli kalmasını sağlayın.

Yaz mevsiminde açelyalarınızı serin yerlerde tutmaya özen gösterin. Açelyalar kireçli suyu sevmezler. Bu nedenle onları sulayacağınız suyun kireçsiz olmasına dikkat edin. Bu güzel bitkinin toprağı sürekli nemli olmalıdır. Yazın, kışa oranla ona biraz daha fazla su vermelisiniz.

Kedi severlerin dikkatine!

Kediler güneş yanığı olabilir mi?

Evet, inanılmaz ama kediler de fazla güneşte kalırlarsa güneş yanığı olabilirler. Özellikle beyaz kediler bu konuda daha fazla risk altındadır. Kulak içleri ve burun kısımları ise en fazla yanan kısımlardır. Veterinerler fazla güneş altında kalan kedilerin deri kanseri riski ile karşı karşıya kaldıklarını da söylüyorlar. Aklınızda bulunsun.

<< KÜLTÜR SANAT >>

KADINLAR VAGONU'NDA ÖZGÜRLÜĞE DOĞRU

Çitlembik Yayınları

Vergi dairesinde memur Akhila, 45 yaşında ve bekar bir kadındır. Ömrü ailesi ve kardeşleri için fedakarlık yapmakla geçmiş, kendisi için varolamamıştır. Birgün tüm bu bağlantılardan kopmak ister, bir deniz kıyısı kasabasına gitmek üzere kadınlar vagonundan bir bilet alır. Yol boyunca Akhila'nın hikayesi ekseninde vagonda yer alan beş kadının öyküsünü dinleriz artık. Hintli kadın yazar Anita Nair, "Kadınlar Vagonu" isimli kitabında bu altı kadının hikayesini anlatırken, tutucu bir toplumda kadınların kendi ayakları üzerinde durma biçimlerini de ele alıyor. Kadın olmanın Hindistan'daki halini merak ediyor ve umutlu güzel bir şeyler okumak istiyorsanız, bu kitap tam size göre...

YOKSULLAR BULUŞUYOR, KADINLAR KONUŞUYOR

19-24 Ağustos 2003 tarihleri arasında Kocaeli'nde "Dayanışma ve Paylaşım Festivali" var. Anabaşlık "**Yoksullar Buluşuyor, Kadınlar Konuşuyor**".

Festival Programı:

19-20-21 Ağustos: Sanat Sokağı etkinlikleri
22-23 Ağustos: Yeni Yaşam Evi Programı
Yoksulluk Paneli ve Yoksulluk ve Kadın Forumu
24 Ağustos: Fuar

Kadın ve Yoksulluk Forumu'na yurtiçinden ve yurtdışından pekçok kadın katılacaktır.

SİZDEN GELENLER

BİR DÜNYA DÜŞLE YAVRUM

Baharlarımızı, umutlarımızı,
Yarınlarmızı çaldılar yavrum.
Pembe güllerimizi kopardılar
dalından
Ayırdılar yaprağından
Solduk, soldurduk...
Her günün ardından yarınları
beklemek
Dünlerin anısını yarım bir rüya
gibi yaşarken
Barışı, sevgiyi, dostluğu düşün.
Kapat gözlerini yavrum, savaşların
çirkinliğini görme.
Acı çığlıkları, yıkılan ocakları,
Süngülerin ucundaki kanı tanıma.
Kapat gözlerini yavrum, kur
çocukça hayallerini.
Gülmeyi, oynamayı, dut ağacına
asılan salıncağını düşün.
Günler kan ağlıyor gelecek
günlere
Anaların kaçınıcı yaktığı ağıtlar bu
Yeter artık dercesine,
İnsanın insana kıydığına bak.
Sağır sultan da isyanlarda
Gözü karalara bıraktık ellerimizle
Ölenin kanı yerde kan ağlıyor
Sen yine de bir dünya düşün
yavrum,
Umutlarını yitirmeden.

Çocukların öksüz kalmadığı,
anaların ağlamadığı,
Kavganın olmadığı, hakkın
çalınmadığı
Bir dünya düşün.
Savaşın ortasında,
Yaşlı gözlerin, korkulu yüreğin,
ekmeği özleyen düşlerin var.
Açlık gözüne uyku tuturmuyor,
Kapat gözlerini yavrum, bir dünya
düşle,
Çocuklarla oyunlarını oyna.
Ekmeğini paylaş onlarla,
Açsın diye bencil olma.
Sevgiyi, dostluğu, kardeşliği
İşte öyle bir dünya düşün...

**Gripin İlaç'tan
Hacer Okumuş**

ELİNİZDEKİ ESKİ DANTEL PARÇALARINI ATMAYIN!

KestiĐiniz dantel parçalarını kumaŐa sık ayarla zikzak yaparak yerleştirin. Sap ve yapraklarla dalları iŐleyin. Kenarına uç danteli geçirerek perdeye takın.

“ Sahici edebiyatı sahteden ayırmak kolay. Erkek yazarlarla kadın yazarları da çoğu zaman adları ele veriyor zaten; sanırım üstünde asıl düşünmemiz gereken, dişil (feminen) eril (maskülin) edebiyat türleri. Çünkü her iki türde de her iki cinsten yazarı bulmak olası.”

Çağdaş Türk Edebiyatında Kadın Yazarlar
Kadın Eserleri Kütüphanesi Bilgi Merkezi Vakfı

TOMRİS UYAR
1941 - 4 Temmuz 2003